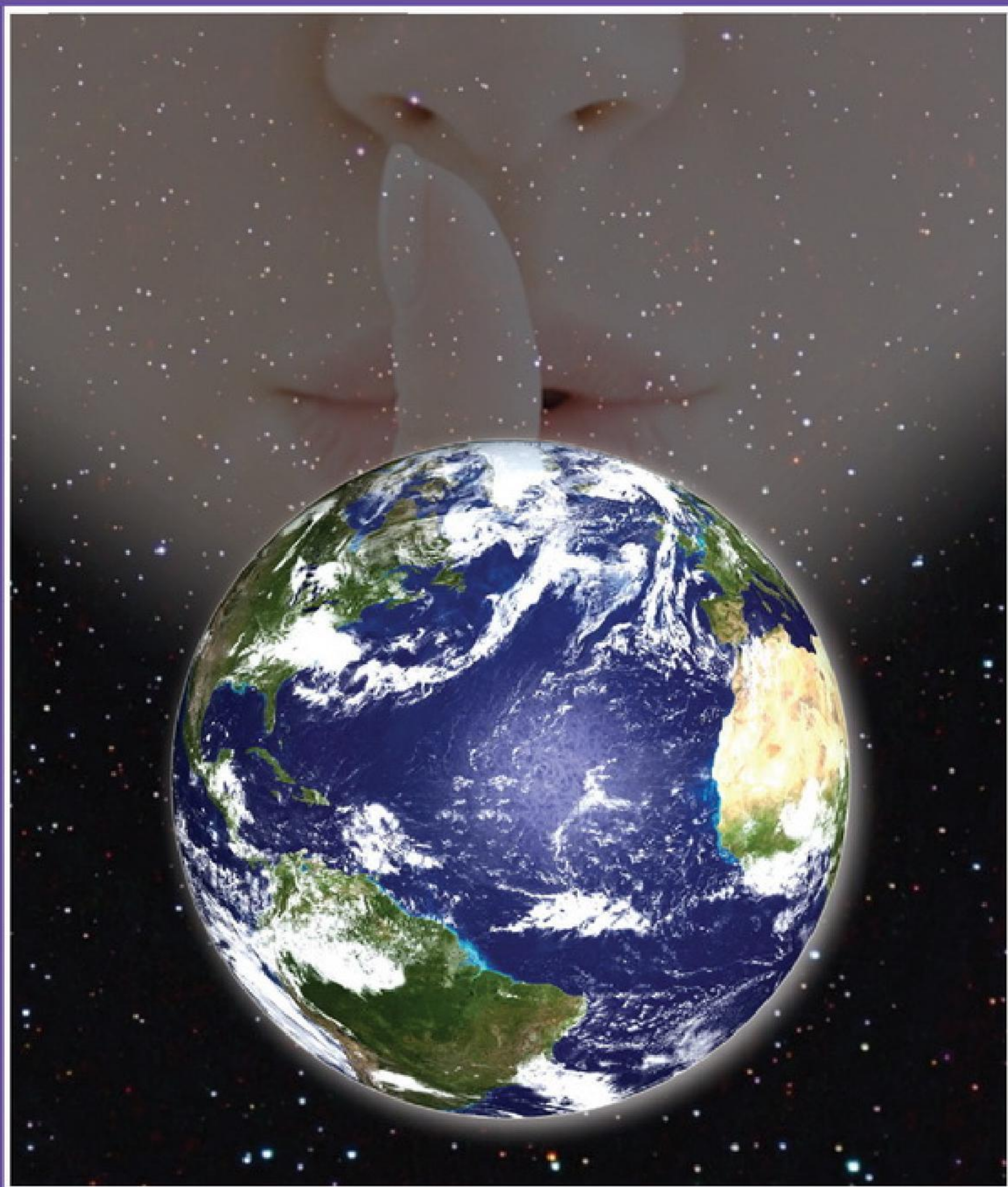

ISSN 1968-5317

SVIJET TIŠINE

Godina 2009

Broj 3

Stihovi

Svijet Tišine

Svoje breme teško nosimo
U svijetu smo često izgubljeni
Sa sudbinom se teško mirimo

Volimo svoj svijet tišine
U mnoštvo se ne možemo snaći
Jer ne znamo prave riječi naći.

Treba nam vaša ruka
Treba nam vaš osmijeh
Treba nam vaša utjeha
Da živimo u nadi.

Tereza Teica Margaretić

Moja Tišina

Mudri sa njom druguju
Umorni o njoj maštaju
Svi joj se cijelog života
nadaju.

Ne priznajući to ni sebi
ni drugima.

Sa noćima snuje,
tajanstvenim stazama caruje
i uvijek je sama.

U srcu
kad tuguje.

U očima
kad plaču.

Ona je kao magla,
dotaći je ne mogu.

Ne čujem joj ni dah,
ni jecaj, ni smijeh.

A ipak je nerazdvojni
dio mene.

Dubravka Živković-Ostojić

Riječ glavne urednice

Pred Vama je, poštovani čitatelji, novo a i bogatije izdanje našeg časopisa „Svijet tišine“.

Kada sam pokrenula ovaj časopis mogla sam samo sanjati o redovitim izdanjima, ali nažalost naš časopis izlazi samo jednom godišnje. Razlog godišnjeg štampanja novina je finansijske prirode..

Pripremili smo zanimljive vijesti o Udruženju gluhih KS, zanimljivosti iz svijeta tišine, aktualnosti, intervju, kultura i sport, projekti i dr.

Nadam se da će Vam ovaj časopis omogućiti da dođete do novih informacija i interesantih tekstova. i da će Vam naš časopis pružiti zadovoljstvo čitanja, da ćete željno očekivati sljedeći broj vašeg i našeg časopisa.

Od srca Vaša Jadranka Sidro

Osnivač i izdavač:	Udruženje gluhih KS
Glavna urednica:	Jadranka Sidro
Odgovorni urednik:	Sanel Pamuk
Redakcija:	Stručna služba
Saradnici:	Sabahka Borovac Jasminka Proho Jasmina Smajić Amila Selava-Sokolović Nebojša Vavra Armin- ef. Jusupović Tea Sidro Jusuf Kozarić
Kompjuterska obrada:	Tea Sidro
Štampa:	newdesign.studio.sarajevo
Adresa:	Ferhadija 19/3 71 000 Sarajevo BiH
Tel/fax:	+ 387 33 22 70 22
E-mail:	ugnks@hotmail.com
Žiro račun:	1610000080580045 Raiffeisen BANK
Matični broj:	4200561000003

ISSN 1986 – 5317

Dodijeljen od Nacionalne i Univerzitetske
biblioteke Bosne i Hercegovine

SADRŽAJ

<i>Aktivnosti.....</i>	<i>2</i>
<i>Diskriminacija.....</i>	<i>4</i>
<i>Invaliditet – Što je to?</i>	<i>8</i>
<i>Islamska zajednica Sarajevo angažovala imama (efendiju) za gluhe musliman(k)e</i>	<i>9</i>
<i>Svijet žena.....</i>	<i>10</i>
<i>Naučili znakovni jezik i izveli predstavu za gluhe osobe.....</i>	<i>12</i>
<i>All inclusive budućnosti.....</i>	<i>15</i>
<i>Manifestacija „PROBUDITE SE“.....</i>	<i>18</i>
<i>Ljepota Hercegovine.....</i>	<i>19</i>
<i>Potpisana konvencija UN-a o pravima osoba sa invaliditetom</i>	<i>20</i>
<i>Zakon o upotrebi znakovnog jezika</i>	<i>22</i>
<i>Izlet u unutrašnjost zemlje</i>	<i>23</i>
<i>Dubrovnik - biser Jadrana</i>	<i>25</i>
<i>Svečano obilježen najveći praznik gluhih u svijetu.....</i>	<i>26</i>
<i>Pregled titlovanih emisija u Hrvatskoj</i>	<i>29</i>
<i>Informacije, komunikacije i podizanje svijesti.....</i>	<i>30</i>
<i>Unapređenje prava na život bez nasilja osoba sa umanjnim sposobnostima – gluhih/nagluhih i slijepih</i>	<i>31</i>
<i>Realizovane aktivnosti u okviru realizacije projekta</i>	<i>32</i>
<i>Anketiranje i prezentacija rezultata....</i>	<i>33</i>
<i>Priručnik za uspostavu efikasnije borbe protiv nasilja u porodici namjenjen gluhim i slijepim osobama.....</i>	<i>34</i>
<i>„Učimo znakovni jezik – Približite nam se“</i>	<i>35</i>
<i>Kemal Čebo – profesionalni glumac....</i>	<i>37</i>
<i>Život – borba ili igra?.....</i>	<i>41</i>
<i>Kronični nedostatak sna</i>	<i>44</i>
<i>Kako izgledati par kilograma mršavije?.....</i>	<i>45</i>
<i>Živate li američki san?</i>	<i>46</i>

Uдруženje gluhih Kantona Sarajevo („UG KS“) je socio-invalidsko Udruženje koje ima za cilj okupljanje gluhih i nagluhih i gluhoslijepih sa područja Kantona Sarajevo radi zadovoljenja njihovih potreba, pružanje usluga i svih oblika pomoći. U Udruženju je aktivnih 296 članova (na osnovu uplaćene članarine za 2008. godinu).

Za obavljanje svih poslova i radnih zadataka zadužena je Stručna služba koju sačinjavaju 5 uposlenice (početkom maja 05.05.2009.g. sa radom je počeo novomenovani Sekretar Udruženja). U toku izvještajnog perioda angažovane su i osobe po autorskom djelu (voditelj dramske sekcije, realizacija projekta)

U cilju obezbjeđenja preduvjeta za obavljanje predviđenih programom rada.

2009. godina je bila u znaku afirmacije gluhih kroz znakovni jezik i kulturne sadržaje, pored toga u izvještajnom periodu održane su:

- * 1 (jedna) redovna sjednica Skupštine i 1. izborna Skupština
- * 7 (sedam) redovnih sjednica i 3.(tri) vanredne sjednice Upravnog odbora
- * 3 (tri) redovne sjednice Nadzornog odbora
- * 2 sastanaka članova U.O
- * 2 sastanaka Aktiva omladine
- * 1 sastanak Aktiva penzionera
- * 1 sastanak Aktiva žena
- * 1, sastanak KUD-a

S ciljem utvrđivanja smjernica daljeg djelovanja Udruženja iz niza obavljenih poslova organa upravljanja izdvajamo:

ORGANIZOVANE AKTIVNOSTI

- Priprema i izrada časopisa „Svijet tišine“
- Učešće na Okruglom stolu u hotelu Hollywood na Ilidži, na kojem je prezentovana kreacija lokalnog plana u oblasti invalidnosti
- Aktivno učešće na izradi amandmana na izmjene i dopune Zakona o socijalnoj zaštiti FBiH, i zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalidnih osoba FBiH
- Povodom 8. marta Dana žena organizovano druženje za članice Udruženja u prostorijama Društvenog doma gluhih
- U saradnji sa Islamskom zajednicom organizovana druženja i predavanja za članove u Društvenom Domu gluhih. Teme predavanja su iz svakodnevnog života sa stanovništva Islama
- Aktivno učešće u radu Koalicije „Živjeti bez prepreka“
- U cilju rješavanja nastalog problema vezano za ostvarivanje prava na invalidninu po novom zakonu o socijalnoj zaštiti FBiH naši predstavnici su bili učesnici na potpisivanju sporazuma između Saveza gluhih i nagluhih BiH i Ministarstvo socijalne politike FBiH
- Učešće na izradi Zakona o uporebi znakovnog jezika u BiH sa Savezom gluhih i nagluhih BiH kao predlagачem Zakona i Ministarstvom pravde BiH
- Učešće na prezentaciji projekta „Iskustva inkluzije na području BiH“
- Aktivno učešće u radu na realizaciji projekta „Unaprijeđenje prava na život bez nasilja gluhih i slijepih osoba“ u saradnji sa Lokalnom Demokratijom Barcelone
- Vršilo se anketiranje članova Udruženja, anketiranje su vršili naši članovi Udruženja
- Realizacija projekta „Kultura dijaloga- naučimo znakovni jezik“. Organizovana je na Trgu „Djece Sarajeva“ u saradnji sa „Sumerom“ 13.06.2009. godine
- Gostovanje Sekretara J.Sidro na TV Alfi gdje se razgovaralo o problemima gluhih, o Udruženju i o priznavanju znakovnog jezika
- Prisustvo naših predstavnika na TV Pink
- U saradnji sa Švedskom Federacijom gluhih organizovana su predavanja i druženja za članove u Društvenom domu gluhih. Teme predavanja su bila: „UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom“ i „Znakovni jezik“.

- Realizacija projekta „Učimo znakovni jezik – Približite nam se“. Realizacija projekta je organizovana na platou ispred Kadetrale 13.09.2009. godine. Projektom je predviđeno da se na otvorenom prostoru razgovara sa prolaznicima, te da uče osnove znakovnog jezika i da se upoznaju sa komunikacijskim problemima ove populacije stanovništva.
- Organizovan je izlet za penzionere na Bijambare
- Obilježavanje Međunarodnog Dana gluhih sa bogatim programom
- Organizovan je izlet za Aktiv žena i Aktiv omladine u Dubrovnik
- Učešće u radionici „Joy Of Sound“
- Učešće na seminaru „UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom- - izazovi i mogućnosti primjene u BiH“
- Učešće na treningu „Uspostavljanje i jačanje lokalnih volonterskih aktivnosti – Trening o volonterskom menadžmentu“
- Učešće na sjednici Skupštine Savez gluhih i nagluhih BiH
- Sastanak Koordinacionog odbora Invalidskih Udruženja KS (rješavanje pitanja iz oblasti zdravstvene zaštite, rješavanje pitanja iz oblasti socijalne zaštite i rješavanje statusnih pitanja)
- Učešće na prezentaciji „Unaprijeđenje prava na život bez nasilja gluhih-slijepih osoba“ u Općini Centar. Tema prezentacije je o rezultatima provedenog anketiranja na temu nasilja u obitelji među gluhih i slijepih Kantona Sarajevo, te o potrebama i mogućnostima uvođenja dodatnih instrumenata zaštite ove populacije
- Aktivno učešće na svim konferencijama koje za cilj imaju promovisanje i zagovaranje prava osoba s invaliditetom
- Sastanak sa zamjenikom načelnika općine Stari Grad o razmatranju mogućnosti podrške od strane općine po pitanju iznalaženja prostora za rad Udruženja
- Realizacija projekta „Učimo znakovni jezik – Približite nam se“. Realizacija projekta je organizovana za učenike 3.gimnazije, da uče osnove znakovnog jezika i da se upoznaju sa komunikacijskim problemima ove populacije stanovništva
- Aktivno učešće na obilježavanju 3.Decembra Dana invalida u organizaciji KOO invalidskih organizacija KS u hotelu Holidej in
- Učešće na prezentaciji „Mogućnosti za zapošljavanje osoba sa invaliditetom u Federaciji BiH“ u hotelu Grand
- Premijerno izvedena dramska predstava N .Machiavellia „Mandragola“ u Domu oružanih snaga BiH
- Podijela novogodišnjih paketića ispred KOO i Kantonalnog centra za socijalni rad

REALIZOVANI PROJEKTI

- „Upoznaj domovinu da bi je više volio“
- „Razvijanje kulturno-umjetničkog stvaralaštva gluhih“
- „Umjetničke duše iz svijeta tišine“
- „Učimo znakovni jezik – Približite nam se“
- „Očuvanje starih načina izrade bravarije i limarije“
- „Dramska scena gluhih“

Pored kontakata sa nadležnim institucijama i stručne pomoći članovima Stručna služba je izvršila sve potrebne pripreme za rad organa upravljanja „UG KS“, kao i pripremu i izradu svih relevantnih akata (izrada projekata, prijedloga, program rada, izvještaja, odluka, statističkih podataka, podataka o članstvu, organizacione aktivnosti oko obilježavanja Međunarodnog Dana gluhih, druženja i proslava, nosilac aktivnosti organizaciji i realizaciji svih poslova i zadataka koje su se realizovali u Udruženju. Redovno održavala kontakte sa nadležnim i dr. ministarstvima, nadležnim insitucijama i drugim organizacijama, dostavljala izvještaje o radu i finansijske izvještaje, zahtjeve za finansiranje i druge pomoći Udruženja.

Na kraju se može reći da je u toku 2009.god. bile usmjerene na pružanje adekvatnije pomoći članovima.

PARLAMENT FBiH

Predstavnički dom Parlamenta FBiH odgodio je na jučerašnjoj sjednici u Sarajevu izjašavanje o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom za naredni utorak, dok se Vlada FBiH ne izjasni o 15 uloženi poslaničkih amandmana. Izmjene Zakona o osnovama socijalne zaštite predviđaju ukidanje naknade za 130.000 neratnih invalida sa 60, 70 i 80% invalidnosti.

Sjednici je prisustvovalo i oko 200 neratnih invalida koji su došli podržati svoje predstavnike u protivljenju izmjenama Zakona. Neki su stajali pred zgradom UNITIC-a u kojoj se održavala sjednica Predstavničkog doma, a neki ispred sale za sjednice.

diskriminacija

I GLUHE OSOBE OSTAJU BEZ NAKNADA

Prema riječima Jadranke Sidro, predsjednice Udruženja gluhih i nagluhih KS, ova vlast želi još više poniziti invalide- Među nama su osobe koje ne čuju 100%, a po Zakonu smo 70 % invalidi. Nas neće niko, nemamo ni posla, a sada hoće da nam ukinu i ono što smo jedva ostvarili – navela J.Sidro

„Dnevni avaz“ 18.02.2009

Protesti

Savez gluhih i nagluhih BiH najavio proteste

Autor: ONASA

Datum izdavanja: 21.02.2009

Savez gluhih i nagluhih BiH najavio je za sljedeću sjednicu protest ispred zgrade Parlamenta FBiH u Sarajevu, povodom ukinjanja ličnih invalidnina. Savez gluhih i nagluhih te 20 udruženja gluhih i nagluhih osoba iz cijele BiH, organiziraju protest zbog Zakona o civilnim invalidima koji bi se trebao naći u parlamentarnoj proceduri sljedeće sedmice, javila je Onasa.

Oko tri stotine invalida upalo je juče na sjednicu Zastupničkog doma Parlamenta FBiH, nakon što su zastupnici usvojili zakon kojim se iz prava na naknadu briše između 40.000 i 100.000 osoba s invaliditetom. Kada su invalidi odgurali policajace i ušli su salu, tjelohranitelji su kroz druga vrata, koja su do tada bila zaključana, izveli premijera FBiH Nedžada Brankovića, ministra za socijalnu politiku Pericu Jelečevića te još nekoliko ministara. Nakon hitrog izvođenja čelnih ljudi Vlade, na vratima su bila primjetna oštećenja zbog nasilnog otvaranja

“Nezavisne novine” 18.02.2009

Vlast slijepa za gluhe

Predstavnici federalne vlasti su u utorak, 24. februara, odraz svoje bijedne i kriminalne politike dobili u prizoru koji se pamti: gluhi i nagluhi hodaju uzduž i poprijeko svečanom salom UNITIC-a i u nemogućnosti da razgovijetno prenesu svoje ogorčenje ispuštaju krike i vapaje. Ta bolna slika ostat će zapamćena u analima kao model par excellence obračunavanja s dilentantskom vlašću. *Jeli to počelo, ljudi!*, naslov je kojim je većina građana s oduševljenjem na portalima propratila njihovu akciju. Nažalost, na revolt ih je natjerao odluka vlasti da budžetsku krizu rješavaju preko njihovih leđa – neratni invalidi ostaju bez naknada. Reporter DANA su u Udruženju gluhih i nagluh KS-a zabilježili priče ovih hrabrih osoba koji diskriminaciju žive svaki dan.

Piše: Belma Bećirbašić
Foto: Nino Maričić

„MI SMO STAJALI ISPRED ZGRADE UNITIC-a i čekali razvoj događaja. Bilo nas je strah, ali tješili smo se sve vrijeme misleći da nas ne mogu tako diskriminirati. Odjednom je izašla naša predstavica (J.S) i rekla nam „Izbacili su nas“. Nismo mogli vjerovati. Svi smo počeli vikati. Nastao je kaos, samo smo upadali jedno po jedno u zgradu, gurajući se... Nismo ništa planirali...Kao da nas je sam Bog natjerao da uđemo, trčali smo s transparentima da im objasnimo da nam ne mogu to uraditi...- prisjeća se nekolicina gluhih osoba. Tog utorka

INVALIDI „Kada odlazimo da tražimo posao, kažu nam: „Vi ste invalidi, ne možemo vas zaposliti.“ A kada se žalimo što nas izbacuju iz zakona, kažu: „Vi niste invalidi, vama pomoć nije potrebna“

„Kao da nas je sam Bog natjerao da uđemo, utrčali smo s transparentima da im objasnimo da

Piše: Belma Bećirbašić
Foto: Nino Maričić

Predstavnici federalne vlasti su u utorak, 24. februara, odraz svoje bijedne i kriminalne politike dobili u prizoru koji se pamti: gluhi i nagluhi hodaju uzduž i poprijeko svečanom salom UNITIC-a i u nemogućnosti da razgovijetno prenesu svoje ogorčenje ispuštaju krike i vapaje. Ta bolna slika ostat će zapamćena u analima kao model par excellence obračunavanja s dilentantskom vlašću. *Jeli to počelo, ljudi!*, naslov je kojim je većina građana s oduševljenjem na portalima propratila njihovu akciju. Nažalost, na revolt ih je natjerao odluka vlasti da budžetsku krizu rješavaju preko njihovih leđa – neratni invalidi ostaju bez naknada.

Reporter DANA su u Udruženju gluhih KS-a zabilježili priče ovih hrabrih osoba koji diskriminaciju žive svaki dan.

„MI SMO STAJALI ISPRED ZGRADE UNITIC-a i čekali razvoj događaja. Bilo nas je strah, ali tješili smo se sve vrijeme misleći da nas ne mogu tako diskriminirati. Odjednom je izašla naša predstavica (J.S) i rekla nam „Izbacili su nas“. Nismo mogli vjerovati. Svi smo počeli vikati. Nastao je kaos, samo smo upadali jedno po jedno u zgradu, gurajući se... Nismo ništa planirali...Kao da nas je sam Bog natjerao da uđemo, trčali smo s transparentima da im objasnimo da nam ne mogu to uraditi...- prisjeća se nekolicina gluhih osoba. Tog utorka

na sjednici Predstavničkog doma, članovi federalnog parlamenta zajedno sa predstavnicima Vlade FBiH odlučili su da za svoje propuste, kriminal i pronevjeru javnih sredstava kazne gluhe osobe. I jednostavno im uskrate „bijednih“ 59 KM mjesečne naknade kako bi spasili ispražnjeni budžet.

„Nismo ih zaista htjeli prepadati“, čitamo s usana Jadranke Sidro, prelijepe plavokose žene. Do nje sjedi Sabahka uposlenica Udruženja, prevodi ostatak koji ne uspijevamo razumijeti: „samo smo bili toliko ogorčeni, samo smo se borili za svoja prava“

Molimo prevoditeljicu da joj kaže da nema potrebe da nam se pravda. Čestitamo na akciji i prenosimo im utiske divljenja s jednog od portala: „To je jedini način iskazivanja revolta protiv ovakve vlasti-upadanje na sjednice“.

Prije nego što će Sabahka dovršiti prevod, Jadranka se crveni dižući ruke u zrak. Na stolu Udruženja, gdje su nas toplo dočekali, čitamo jedan od natpisa: „Ne vičite jer svakako vas ne čujemo. Govorite sporije, jasno i razgovjetno“. Mirsada Muratović nam pruža papir, na njemu je napisala prethodno sve što bi voljela da nam kaže. Moli nas da objavimo. „Invalidnost gluhih osoba nije izjednačena kroz predložene zakone s invalidnostima slijepih osoba i paraplegičara. Do diskriminacije i neravnopravnosti odnosa došlo je najviše iz razloga nedoraslosti Ministarstva socijalne politike da rješava pitanje iz oblasti invalidne strategije. Pa u svojoj nedoraslosti predlagač Zakona angažovao je savjetnike slijepih i paraplegičara koji su gledali samo svoj parcijalni interes, a ne interes cjelokupne invalidne populacije... Nakon što su pažljivo sačekali da pročitamo naglas Mirsadinu riječi, svi u glas žure da nam nešto kažu. Sanel diže ruku. Ostali odobravaju. Objašnjava kako je gluhima potrebna druga pomoć za sve što obavljaju. Pri odlasku kod

doktora, u poštu, u prodavnicu, na roditeljske sastanke... Jednom je otišao kod doktora, mislio je da je dovoljno što mu na zdravstvenoj knjižici stoji oznaka GLUHA OSOBA, sjedio je u čekaonici, i čekao. Medicinska sestra je svako malo izlazila i prozivala pacijente. Oni su ulazili i izlazili. On je i dalje sjedio. I čekao da ga prozovu. Sati su prolazili... Dok se sala nije potpuno ispraznila. Ostao je sam. Onda mu je med. sestra rekla da je radno vrijeme završeno.

Jadranka nas posmatra smijući se i pita da li razumijemo. Prenosimo joj da ih sada bolje razumijemo, u svakom slučaju bolje nego kad smo tek došli. Jadranka plješeće rukama, prilazi nam i grli nas. S njenih usana čitamo da joj je „izbacivanje iz zakona“ dobrodošlo samo zbog jedne stvari što konačno nisu nevidljivi. Možda ih sada ni na ulici neće posmatrati drugačije. „Kada vide slijepu osobu na ulici, onda svi pomažu. A kada vide nas, misle da smo (...) Kao ovi iz vlasti.“

Jadranka zastaje i podižući obrve kima glavom. I mi kimamo.

Ona pita prevoditeljicu: „Je li stvarno razumiju šta sam rekla?“

Odgovaramo potvrdno.

„LJUDI KOJI MISLE DA STE LUDI, POTPUNO SU SLIJEPI“, kažemo joj..

Iz te priče sam izvukla ono najvažnije. Veliko HVALA novinarki Belmi Bećirbašić što je u časopisu „DANI“ objavljivala naše priče. I iz pristojnosti je saslušala i primila k znanju o problemima gluhih. Želja nam je da i drugi novinari slijede njen primjer.

09.03.2009.godine

Ipak poslije nerazumijevanja i ukidanja prava gluhim osobama na ličnu invalidninu, pojavio se tračak nade i rješavanje ovog aktualnog problema. Zahvaljujemo ministaru Perici Jelečević i Dobrici Jonjić na saradnji i razumijevanju.

Federalni ministar rada i socijalne politike dr. Perica Jelečević razgovarao je u Sarajevu sa predsjednikom Saveza gluhih i nagluhih Bosne i Hercegovine Nebojšom Vavrom o problemima gluhih osoba u svjetlu novoga Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom.

Sugovornici su se sporazumjeli da probleme gluhih osoba čija se gluhoća mjeri od 95-100% po Fowler-Sabine skali, treba riješiti kroz Pravilnik o oštećenju organizma na kojem će uskoro početi raditi posebna Vladina ekspertna grupa. Također je dogovoreno da će Savez gluhih i nagluhih osoba BiH podržati donošenje Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom.

Nebojša Vavra ocijenio je neprihvatljivim tekst Zakona o pravima osoba sa onesposobljenjem koji je pod pritiskom usvojio Zastupnički dom Parlamenta FBiH i preporučio izaslanicima Doma naroda da ovaj tekst u cijelosti odbace

Predstavnici Udruženja gluhih Kantona Sarajevo i Saveza gluhih i nagluhih BiH sa zamijenikom federalnog ministra rada i socijalne politike Dobrica Jonjić

INVALIDITET - ŠTO JE TO?

1. Stanja koja dovode do invaliditeta

Postoji šest stanja koje dovode do velike većine invaliditeta: 1) sljepoća i djelomična sljepoća, 2) gluhoća i djelomična gluhoća, 3) mane srca, 4) tuberkuloza, 5) mentalna retardacija i socijalno-emocionalne smetnje, te 6) ordopedski invaliditet koji počiva, uglavnom na neuromuskularnom oštećenju. Djeca s tzv. Ordopedskim invaliditetom najteže su zbog toga što nisu u stanju vršiti normalne aktivnosti svakodnevnog života uslijed sekundarnih unakažena zbog kontraktura i – najvažnije od svega-zbog senzornih i percepcijskih deficita i komunikacijske i mentalne retardacije, koje ograničavaju odgoj, društveno prilagođavanje i radni potencijal.

2. Što je invaliditet?

Prema Međunarodnoj klasifikaciji oštećenja, invaliditeta i hendikepa – Tu zdravstvenom smislu invaliditet je svako ograničenje ili smanjenje (što proizlazi iz oštećenja) sposobnost izvođenja neke aktivnosti na način ili unutar raspona koji se smatra normalnim za ljudsko biće. Invaliditet označava odstupanje od norme u pogledu učinka pojedinca, nasuprot učinku organa ili mehanizma.

3. Što je oštećenje?

Prema Međunarodnoj klasifikaciji oštećenja invaliditeta i hendikepa-oštećenje je svaki gubitak ili nepravilnost psihološke, fiziološke ili anatomske građe ili funkcije. Oštećenje je karakterizirano gubicima ili privremenim ili trajnim nepravilnostima a to uključuje postojanje ili pojavljivanje anomalije, defekta ili gubitka ekstremiteta, organa, tkiva ili druge strukture tijela, uključujući sisteme mentalne funkcije. Oštećenje je ispoljavanje patološkog stanja i u načelu označava i odražava poremećaje na razini organa. Kao kategorije oštećenja navode se: oštećenje intelekta (inteligencije, memorije, mišljenja), psihološka oštećenja (svijesti i budnosti, percepcije i pažnje, emotivnih i voljnih funkcija, načina ponašanja), oštećenje govornog jezika (funkcije govornog jezika, učenja, govora), oštećenja uha (slušne osjetljivosti, funkcije sluha i uha), oštećenje oka (oštrina vida, vida i oka), višćeralna oštećenja (unutarnjih organa, specijalnih funkcija), oštećenja skeleta (glave, trupa, udova), generalizirana (multiple, kontinencija, osjetljivost na traumi, metaboličko, slabost), osjetilna i druga (osjetila glave, trupa i udova).

4. Što je hendikep?

U zdravstvenom smislu hendikep je poteškoća pojedinca proizišla iz nekog oštećenja ili invaliditeta koja ograničuje ili spriječava izvršenje funkcije koja je za tog pojedinca normalna (ovisno o dobi, spolu te socijalnim i kulturnim činiteljima). Hendikep se odnosi na procjenu odnosnog stanja ili iskustva pojedinca kada ono odstupa od norme. Poteškoća je posljedica nemogućnosti usklađivanja učinka i želje pojedinca s normama sredine.

5. Utvrđivanje oštećenja i invaliditete

Osobama s trajnim oštećenjem jednog ili višeg organa i njihovih funkcija (osobama s invaliditetom) nadležna uprava ili druga tijela priznat će zakonom propisana prava tek nakon što od ovlaštenih stručnih tijela dobiju nalaz i mišljenja o njihovoj vrsti i stupnju težine bolesti ili tjelesnog ili mentalnog oštećenja, trajnim promijenama u zdravstvenom stanju koje se ne mogu liječenjem otkloniti, potpunoj nesposobnosti za rad, preostaloj radnoj sposobnosti, postojanju mogućnosti osposobljavanja za samostalan život i rad, prijeko potrebnoj pomoći i njege druge osobe i sličnim čimbenicima o stanju osobe. Tako utvrđeno stanje i tjelesno oštećenje osnova je za stjecanje propisanih prava u sustavima mirovinskog osiguranje i socijalne skrbi, kao i kod drugih tijela i institucija. Tjelesno oštećenje utvrđuje stručno tijelo ovisno o statusu i životnoj dobi osobe, te o sustavu u kojem osoba želi ostvariti pravo po osnovi invaliditeta odnosno oštećenja.

Islamska zajednica Sarajevo angažovala imama (efendiju) za gluhe musliman(k)e

Zastupajući stav da je gluhim osobama potrebno osigurati jednaka prava kakva imaju i čujućí građani u općem i profesionalnom obrazovanju, Medžlis Islamske zajednice Sarajevo je pokrenuo pilot projekat angažirajući imama/predavača s ciljem edukacije gluhih osoba iz područja religije islama. Naravno, ova edukacija se organizira za sve one osobe koje žele dobrovoljno da se više upoznaju sa osnovnim učenjima, načelima i principima islama.

Najveći razlog za pokretanje ovog projekta je uvjerenje da gluhe osobe nemaju potrebe da budu izolirane, naprotiv gluhe osobe kroz različite vidove, oblike i forme društvenog djelovanja treba ravnopravno da sudjeluju u društvu sa čujućom populacijom i na taj način da ga oplemenjuju. Drugim riječima kazano, osobe oštećenog sluha treba da budu ravnopravan dio društva. Naravno, edukacija iz oblasti vjere ima kapacitet da kvalitetno poboljša njihov status u društvu i da doprinese njihovoj boljoj socijalizaciji.

Islam kao vjera daje čovjeku puna prava u svim oblastima i aspektima života. Pravo na vjersku edukaciju i prakticiranje vjere u javnom i privatnom životu je jedno od osnovnih ljudskih prava zagarantovano različitim konvencijama UN-a. Angažiranjem efendije (imama) za gluhe osobe Islamska zajednica je napravila historijski iskorak na planu ispunjavanja vjerskih potreba i prava gluhe populacije na području Sarajeva. Ovo je ujedno implementiranje i uvođenje svjetskih standarda i trendova imajući u vidu sve veću prisutnost i angažman vjerskih službenika za gluhe osobe u cijelom svijetu.

Od februara 2009. godine, tj. od početka njegovog rada i različitih aktivnosti efendija tijesno saraduje sa Udruženjem gluhih osoba Kantona Sarajevo. Zahvaljujući ljubaznosti i pomoći Udruženja i njegovih članova efendija je uspješno savladao osnove znakovnog jezika i uspostavio komunikaciju sa gluhim osobama. U radu sa osobama oštećenog sluha vjerski službenik nastoji da implementira principe blagosti, umjerenosti, jednostavnosti komunikacije, lijepe riječi i dogovora. Uspješno je formiran jedan krug ljudi, manji džemat, koji sa punim interesovanjem dolazi na predavanja, prisustvuje druženjima, daje prijedloge i sugestije za unapređenje rada i aktivno učestvuje u realizaciji ideja svih članova male ali vrijedne zajednice.

U okviru plana aktivnosti koje uključuju različita predavanja, druženja, mekterski rad i cjelokupni vjerski život u svim njegovim aspektima, predviđene su i ekskurzije i izleti s ciljem obilaska različitih historijskih mjesta koja su od značaja za kulturu i tradiciju bosanskih naroda.

Udruženje gluhih Kantona Sarajevo je povodom Međunarodnog Dana gluhih 29.06. 2009. ukazalo posebnu čast efendiji Arminu Jusupoviću dodijelivši mu zahvalnicu za izuzetan doprinos i pomoć u radu na planu edukacije gluhih osoba. Ovo je ujedno zahvalnica i priznanje Medžlisu Islamske zajednice Sarajevo i Vjersko-prosvjetnoj službi na čelu sa gl. imamom mr. Feridom ef. Dautovićem i njegovim zamjenicima za nesebičnost i svestranu podršku ovom važnom i nadasve humanom projektu.

Za sve gluhe osobe koje žele da saznaju i nauče više o namazu (klanjanju), Kur'anu, obavezama muslimana kao vjernika, vjerovanju u Boga po islamu, islamskom ponašanju- ahlak (bontonu i etici), Božijem poslaniku Muhammedu a.s. i drugim poslanicima, islamskim običajima (nadijevanje imena djetetu, šerijatska vjenčanja, dženaze-sahrane i dr.) i drugim temama vrata saradnje i komunikacije sa efendijom Arminom širom su otvorena.

Armin efendija Jusupović
armin_jusupovic@yahoo.com

"Zar ne vidiš kako Allah navodi lijep primjer – lijepa riječ kao lijepo drvo: korijen mu je čvrsto u zemlji, a grane prema nebu; ono plod svoj daje u svako doba koje Gospodar njegov odredi - , a Allah ljudima navodi primjere da bi pouku primili." (Kur'an, sura Ibrahim, 24-25. ajet)

ŽENI

*Ruža nije lijepa, ako uz cvjetove njene
nema umilnog lica drage, voljene žene.
Bez opojnog pića, bez dobrog starog vina
ni proljeće ne vrijedi, ni njegova milina.*

*I nebo ti je pusto, i sva je bašta pusta
ako nema poljupca s toplih, rumenih usta.
I na svijetu ti, brate, nema tužnije stvari
nego gledati dragu kad se u licu žari.
Kada se u njoj tajno ljubavna vatra budi,
a ne brati poljupce, ne milovat' joj grudi.
I ples vitkog čempresa i umilnost
ruže, ako nema ljubavi, šta mogu da
ti pruže? I sva svjetlost uma, pa i
mudrost sama, bez svjetlosti
ljubavi nisu nego tama.
Divna je ljepota pjesme,
ruže, vina, no kad nema žene
sve je to praznina.*

RUŽO CRVENA

*Ružo moja crvena, nebrana ljubavi,
ti si bol jedina, sva moje mladosti.
Recite joj da bez nje
nestale su sve nade ljubavi,
sve tuge radosti,
da je volim još i ne mogu bez nje.
(bez RUŽE CRVENE.
Prošlo je već godina, nebrana ljubavi,
još si bol jedina, uspomena mladosti.
Recite joj...*

*Treba li poklanjati više osobama koje su od ruža ljepše i u svojoj ljepoti zagonetnije?
Svakog 8. marta, već duži niz godina, žene proslavljaju praznik posvećen njima.*

Povodom 8. marta Dana žena, žene uposlenice „DES-a“ i Pismolik pobrinule se da im ovaj dan obilježe kako i dolikuje. U prekrasnom ambijentu restorana „Dijana“ u Ilijašu sa izvrsnim specijalitetima uz dobru zabavu, muziku i igru, ovaj dan će im ostati u dugom sjećanju.

Nakon restorana dobro raspoložene nastavile su druženjem u Društvenom domu gluhih sa ostalim članicama, te uz dobru zabavu, uz bogatu trpezu, proslavile taj „nezaboravan“ dan.

Sarajevski učenici iznenadili ljude oštećenog sluha

Naučili znakovni jezik i izveli predstavu za gluhe osobe

Učenici III-2, usmjerenje prehrambeni tehničar, Mješovite srednje poljoprivredno-veterinarske i prehrambene škole Sarajevo, u svojoj školi 28.05.09. god. organizirali predstavu pod nazivom „Živimo bez predrasuda“. Predstava je izvedena na znakovnom jeziku, koji su naučili svi učenici ovog razreda, njih 27.

Prema riječima njihove razrednice Sabine Huseibegović, učenje znakovnog jezika u početku je bio izazov.

- Htjela sam ih uvjeriti da mogu naučiti što god žele. Bilo je važno da oni ne samo

nauče pokazati znak nego i da shvate kako se osjeća gluha osoba i kako je važno takvoj osobi pokazati svojim izrazom lica emociju koja je prisutna. Moji učenici nikada ranije nisu došli u kontakt s ljudima koji imaju oštećen sluh i govor. Zato je ono što su pokazali na predstavi bilo pravo čudo koje se radilo sa mnogo želje, razumijevanja i vjere.

Ističe da je učenje znakovnog jezika bilo vannastavna aktivnost. Njeni ciljevi bili su zainteresirati učenike za nešto plemenito, skloniti ih s ulice i zaštititi od negativnih dešavanja na ulicama grada.

ŽIVOTNI POZIV

Učenica Ermina Uzunović odlučila je intenzivno nastaviti s učenjem znakovnog jezika, a njena budućnost bit će, kako kaže, rad s gluhim osobama. Njene drugarice iz razreda Nermina Mustafić, Dalila Mutapčić i Merisa Šehić naglašavaju da je učenje jezika gluhih osoba teško, ali im je drago što su uspjele u tome i što su te ljude bar malo usrećili. I sljedeće godine planiraju organizirati ovakvu predstavu.

„Sad na kraju otkrivam da je od svih mudrosti na ovom svijetu svakako najveća i najteža mudrost življenja. Čovjeku, zaista, treba mnogo hrabrosti da bi uistinu ljudski živio, da bi shvatio kako cilj čovječanstva treba da bude čovjek, a ne neka apsolutna ideja, da se sloboda i pravo na istinu ne mogu dijeliti na postotak, da sve nastaje među ljudima, iz susreta pojedinaca, a ne iz izmišljenih sistema. Da je najbolje potpuno biti svoj, da svako vjerovanje dokazuje primitivnost dijela bića koji vjeruje i da hrabar može biti samo onaj ko se ne plaši da će izgubiti.“ (Raul Mitrovich)

Kako u današnje vrijeme naučiti mladog čovjeka mudrosti življenja, kako ih naučiti da ljudski žive, ne zanemarujući sve ono što ih okružuje? Kako u svijetu beznada, netolerantnosti, o kojoj se tako mnogo govori, naučiti vjerovati u ljude, vjerovati u sebe? Jedan od pokušaja da se mladim ljudima ot-

vori srce, da se na neki način podstaknu na razmišljanje o tome kako se neko pored njih osjeća i to posebno neko ko ne čuje glasove i ko ne može da izgovori riječi, bilo je učenje znakovnog jezika.

Učenje znakovnog jezika počelo kao izazov učenicima da mogu uraditi i naučiti sve što žele, kao mogućnost prevazilaženja predrasuda samo ako upoznamo osobe prema kojima imamo određene predrasude. Bilo je važno da učenici, ne samo nauče pokazati znak, već i da shvate kako se osjeća osoba oštećenog sluha i kako je važno pokazati takvoj osobi

svojim izrazom lica emociju koja je prisutna. Kad se radi o mladim osobama (učenicima) koji nikada ranije nisu došli u kontakt sa osobama oštećenog sluha i govora, onda je sve ono što su pokazali učenici III-2 razreda ČUDO, ali čudo koje je moguće zato što se sve radilo sa puno ljubavi, želje i

vjere. S obzirom da je učenje znakovnog jezika organizovano kao van-nastavna aktivnost jedan od ciljeva je bio zainteresovati učenike za nešto plemenito, skloniti ih sa ulice i zaštititi od svega negativnog što se dešava oko njih na ulicama grada. Jednostavnost učenja je bila još veća, jer je postojala snažna volja i želja tih mladih ljudi.

Predstava „Živimo bez predrasuda“, koja je organizovana 28.05.2009. u prostorijama JU Srednje škole poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti, imala je ciljeve:

- promociju škole i mogućnosti učenika škole;
- promociju znakovnog jezika;
- prevazilaženje predrasuda prema drugim ljudima, posebno ljudima sa tjelesnim oštećenjem;
- mogućnost da učenici usreće druge i da zbog toga i sami budu sretni.

Cijela predstava je bila govorno-znakovna i sve ono što se govorilo bilo je prevedeno na znakovnom jeziku. Svi učenici III-2 razreda su učestvovali u predstavi i svi su koristili znakovni jezik. Predstava sa porukom važnosti prevazilaženja svih predrasuda, otvorenosti uma prema onom što nas okružuje i pozitivnog stava prema svim razlikama među ljudima. Predstavom su ovi mladi ljudi pokazali da imaju želju biti bolji i kako oni kažu da se ne žele pretvoriti u nekoga kome će sutra biti nebitno kako se neko pored njih osjeća. Puno emocija je bilo prisutno 28.05., prisutni su istovremeno aplaudirali i plakali.

Pomalo veličanstvena, ali i tužna činjenica jeste da su ti mladi ljudi pokazali veću mudrost življenja od odraslih i zrelih ljudi. Niti učenje znakovnog jezika, niti sama predstava nije urađena zbog dobivanja priznanja i upravo je zbog toga veličina svega nemjerljiva.

Sabina Huseinbegović

Škola: JU Srednja škola poljoprivrede, prehrane, veterine i uslužnih djelatnosti-Sarajevo

razred: III-2 / prehrambeni tehničari

razrednik: Sabina Huseinbegović

imena i prezimena učenika:

Belma Ademović, Enisa Alić, Emina Bajramović, Nedžad Bajrektarević, Nihad Bajrektarević, Mirnela Begić, Tarik Čengić, Dalila Čorbo, Amra Đocaj, Nadina Đuliman, Amira Hiroš, Iljaz Hukić, Fikret Kaplan, Alma Kučević, Amela Mujan, Nermina Mustafić, Dalila Mutapčić, Almir Sarač, Anela Serdarević, Edisa Srnja, Ena Šabotić, Merisa Šehić, Alica Telalagić, Arnel Torlak, Ermina Uzunović, Jasmina Veledar, Naida Zolj.

Rad učenice Nermine Mustafić o osjećanjima tokom učenja znakovnog jezika

Nisam ni sanjala da ću jednog dana stajati pred „ovoliko“ ljudi, s ovolikom burom isprepletenih osjećanja, a s tako malo riječi. Nisam primjećivala da me okolina mjenja i nasuprot mojim očekivanjima, iz dana u dan postajala sam sve drugačija.

Drugačija od onog što sam bila, drugačija od onog što sam željela biti, drugačija od drugih. U meni su se budila nova osjećanja, u meni je tinjala želja poput vatre da naučim nešto novo, nešto što bi mi pomoglo da pridem drugim ljudima, ljudima koji su imali određeno oštećenje. Ljudima kojima bi se mnogi i podsmijavali što je u meni izazivalo ljutnju i bjes. Ni u jednom trenutku nisam osjećala žaljenje, nisam smjela, a nisam to ni htjela. Divila sam se tim ljudima, divila sam se njihovoj sposobnosti, njihovoj snazi.

Pri svakom pokušaju da napravim novi korak i naučim nešto novo osjećala sam strah koji me je bunio, strah da ne pogriješim, strah da me ljudi neće razumjeti, strah da ne povrijedim druge. Sama pomisao da ću jednog dana moći razgovarati sa osobama oštećenog sluha i govora činila me je sretnom.

Željela sam takvu osobu za prijatelja, željela sam da svijetu, bar mom mikrosvijetu, pokažem da smo svi isti pod ovom nebeskom kapom, bez obzira na boju kože, na nacionalnost, bez obzira na to kako se sporazumjevamo

ALL INCLUSIVE BUDUĆNOSTI

All Inclusive Sarajevo projekt je čiji su idejni tvorci Kulturanti, neprofitno udruženje koje vode Nataša Perković i Josip Lovrenović. Glavni partneri su Centar Helen Hamlyn Kraljevske Akademije u Londonu i British Councile u BiH koji je podržao projekt kroz fondove programa Creative Colaboration.

Lokalni partneri projekta su sarajevske organizacije koje zapošljavaju osobe s umanjenim sposobnostima: Librag, Udruženje gluhih i nagluhih Kantona Sarajevo, Pismolik i Centar za samopouzdanje.

Ove organizacije ni na koji način nisu pomognute državnom brigom iako zapošljavaju osobe sa posebnim potrebama. Svi uposlenici ovih organizacija su uredno prijavljeni u Zavodu za zapošljavanje, što nije čest slučaj kod njihove konkurencije koja operira u zoni crne ekonomije. Ovakva pozicija dovodi ove organizacije u težu situaciju u utrci na tržištu. Projekt All Inclusive Sarajevo ima za cilj promjenu postojećeg stanja stavljajući u centar poslovne strategije naglasak na dizajn.

UDRUŽENJE GLUHIH KANTONA SARAJEVO

Uдруženje gluhih i nagluhih Kantona Sarajevo postoji od 1951. godine i vodi brigu o potrebama gluhih i nagluhih osoba. Brend ŠNIT je kolekcija modnih dodataka: modularni proizvodi s dva lica, uz mogućnost povezivanja jednostavnih oblika upotrebom različitih tehnika. Kolekcija prototipskih proizvoda obuhvaća modne dodatke i proizvode za domaćinstvo: torbe, rukavice, šalove, tregere, kutije, pokrivača.

Tim UG KS - Bernadette Deddens, Lejla Hodžić, Sanja Omerspahić, Irfeta Avdibegović, Jasminka Erić, Merima Pamuk, Melda Emiroglu, Nevena Nikolić, Amila Hrustić, Iris Begović

LIBRAG

Naziv LIBRAG skraćenica je za Limarska i bravarska radionica gluhih. Osnovana 1996. u Sarajevu i zapošljava sedam ljudi sa urođenim ili stečenim govorno-slušnim problemima. Libragov tim je kreirao seriju namještaja za vanjsku upotrebu i uličnu pepeljaru

Tim Libraga – uz voditeljstvo Freddiea Yaunera iz Velike Britanije i lokalnih voditelja Sanje Benčetić-Horvat i Milutina Popovića, bili su uposlenici Libraga: Zvonimir Franković, Nedžad Čosović, Maja Hajder, Elvedin Carina i Alma Šeta, produkt dizajneri Jasna Mujkić, Adisa Vatreš i Dragan Denda, te grafička dizajnerica Iman Gavrankapetanović.

CENTAR ZA SAMOPOUZDANJE

Centar za samopouzdanje je nevladina udruga iz Sarajeva posvećena uključenju ljudi s ograničenim fizičkim sposobnostima u sve tokove društva.

Njihov tim je transformirao poslovni model Centra za samopouzdanje i napravio seriju kožnih torbi pod brendom *mojatorba*. Tim dizajnera različitih specijalnosti radio je na dizajnu unikatne i atraktivne kožne torbe koja bi postala znak prepoznatljivog stila u daljem razvoju projekta

Tim Centra za samopouzdanje –

Uz voditelja tima Matthewa Harrisona iz Velike Britanije i lokalnu voditeljicu Snežanu Nenu Skoko, činili su članovi Centra Damir Huseinović i Besima Huseinović, zatim produkt dizajnerice Tatjana Kovačević i Vanja Lazić, te grafička dizajnerica Arnela Brkan.

PISMOLIK

Pismolik je mala firma grafičkih usluga s pedesetogodišnjim iskustvom.

Trenutno zapošljava visokokvalificirane osobe s oštećenjem sluha i govora. Brend Superlik je stvoren u timu koji je radio za Pismolik. Superlik uključuje plastične proizvode nastale od otpadnog materijala

Tim Pismolika – vodila je Julia Casim iz Velike Britanije, uz lokalno vodstvo Kenana Zekića. Uz uposlenike Pismolika Harisa Babića, Fikretu Čičak i Edinu Drnda, članovi su još bili produkt dizajneri Irina Bojko i Ivan Kuč i grafički dizajneri Laila Casim, Admir Šljivnjak, Namik Sućeska i Velid Agović

RADIONICA

Suradnja svih partnera projekta All Inclusive Sarajevo započela je na petodnevnoj radionici održanoj na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu od 25. do 29. maja 2009. godine. Vodila ju je Julia Cassim, Viši istraživač pri Centru Helen Hamlyn, Kraljevske Akademije u Londonu. Pedesetak učesnika sastavljenih od profesionalnih dizajnera iz Velike Britanije i regiona, studenata likovne akademije i zaposlenika lokalnih partnera, podijeljeni su u četiri tima. Voditelj svakog tima bio je završeni polaznik Centra Helen Hamlyn i regionalni profesionalni dizajner. Narednih pet dana timovi su se utrkivali s vremenom u proizvodnji prototipova koji su razvijani u gotove proizvode do izlozbe u Sarajevu u Umjetničkoj galeriji Bosne i Hercegovine, 21. novembra 2009. godine. Svi učesnici su pristupili projektu na volonterskoj osnovi.

“Krenuli smo sa stanovišta da dizajn može da donese neke socijalne promjene, da može da donese socijalnoj inkluziji i ravnopravnosti različitim grupama ljudi. Inače, ja sam još kao student na Akademiji likovnih umjetnosti primjetila da kod nas postoji tendencija da se razvijaju ekskluzivni predmeti za bogate kupce, a ja jednostavno nisam željela da postanem još jedan dizajner u nizu koji se povlađuje bogatom sloju. Shvatila sam da proizvodi koje glorifikuje domaća, pa i međunarodna scena nemaju veze sa realnim svijetom. Poželjela sam tako dizajnirati ono što su “stvarne potrebe” ljudi oko mene. Vidjela sam u svemu tome i veliki ekonomski potencijal, jer čim dizajnirate za veću grupu ljudi veće je i tržište”, kaže Nataša Perković

Manifestacija „PROBUDITE SE“

U subotu 13. Juna 2009. godine, na Trgu djece Sarajeva 1, ispred BBI CENTRA održana je manifestacija „Probudite se“ koju su organizovali volonteri Lokalnog volonterskog servisa koji djeluju u okviru Saveza organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama FBiH „Sumerom“. Ciljevi manifestacije „Probudite se“ su:

- Promocija istinskih mogućnosti djece i osoba sa posebnim potrebama, kao i njihovih umjetničkih sekcija i radionica;
- Podizanje svijesti javnosti o ovoj populaciji;
- Namicanje i realizacija sredstava za radionice osoba s posebnim potrebama, koje su za mnoge osobe sa posebnim potrebama jedini vid okupacije i izlaska iz kuće.

U sklopu manifestacije „Probudite se“ 2009. održana je tradicionalna prodajna izložba radova iz 38 radionica koje djeluju pri udruženjima, dnevnim centrima, specijalnim školama i zavodima.

Udruženje gluhih KS u saradnji sa „Sumerom“ realizovao nastavak projekta „Kultura dijaloga – naučimo znakovni jezik“.

Željeli smo omogućiti prolaznicima da upoznaju osnove znakovnog jezika. Čak su i mališani savladali osnove znakovnog jezika na vrlo simpatičan način.

LJEPOTA HERCEGOVINE

U druženje gluhih organizovao je izlet 27. juna 2010. god. za aktiviste u Hutovo blato i Mostar. Želja nam je bila da posjetimo Park prirode- Hutovo blato

Tog jutra na platou ispred Muzeja čekao nas je luksuzni bus „Gras exclusive“. Atmosfera je prijatna, obećava... biće ludilo. Polazimo. U busu je

ludnica. Šala i smijeh. Vozač nam je bio extra.. Krenuli smo magistralnim putem Mostar-Metković. Nakon skretanja i blagog drmuskanja putem stigli smo do Karaotoka, službenog ulaza u Park. Ovo je naime nekada bio otok, a danas je sa jedne strane povezan sigurnim nasipom kojim vodi asfaltni put. Karaotok je u stvari šumoviti brežuljak.

Ima površinu od 5,6 ha i na njemu se nalazi motel „Karaotok“. Kada smo stigli vidno uzbuđeni krenuli smo odmah na brodice da uživamo u fotosafariju, uživali smo u vožnji. Nakon vožnje slijedio je ručak. potom smo krenuli prema Mostaru. Usput smo stali do Počitelja-kiša je počela liti kao iz kabla. Kada je kiša prestala krenuli smo do Mostara. Dođosmo u Mostar-razgledanje Starog Mosta koje se nalazi u srcu Mostara, starog grada, kujundžiluka, kula, tipične „turske kuće“...Krenuli smo natrag u Sarajevo – vidno umorni a i zadovoljni.

Rastali smo se sa željom da se ponovo okupimo i ponovimo prijatne trenutke kojih ćemo se rado sjećati.

J. Sidro

POTPISANA KONVENCIJA UN-a O PRAVIMA OSOBA SA INVALIDITETOM

Ministar za ljudska prava i izbjeglice BiH Safet Halilović 30.07.2009. god u New Yorku potpisao Konvenciju UN-a o pravima osoba sa invaliditetom i Opcioni protokol, nakon čega će ovaj dokument biti upućen u proceduru ratifikacije u nadležnim institucijama BiH. Konvencija UN-a o pravima osoba sa invaliditetom je sveobuhvatan dokument koji sadrži civilna, politička, ekonomska, socijalna i kulturna prava. Bosna i Hercegovina je obavezna nakon potpisivanja i ratifikacije Konvencije i Protokola početi izradu programa provedbe ove konvencije, te izraditi i provoditi akcione planove za poboljšanje kvaliteta života osoba sa invaliditetom. Konvencija obavezuje zemlje članice da promijene

zakone i zabrane diskriminirajuće običaje i prakse, što između ostalog uključuje zaštitu prave djece sa invaliditetom, jednak pristup obrazovanju, pravo na zdravstvenu njegu i rehabilitaciju, ukidanje diskriminacije na tržištu rada, prava na adekvatan životni standard i socijalnu zaštitu, pravo na jednako učešće u javnom životu, pravo na učešće u sportskim i kulturnim aktivnostima, Prema sadašnjem stanju zakonodavstva, BiH je obavezna, nakon potpisivanja i ratifikacije Konvencije i Protokola, izmijeniti i dopuniti zakone koji se odnose na zapošljavanje, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, učešće u javnom i kulturnom životu i dostupnost svih javnih usluga i javnog saobraćaja osobama sa invaliditetom.

Svi invalidi u BiH očekuju ratifikaciju ove Konvencije i nadaju se da će se njihov život promijeniti najbolje. Šta gluha osoba dobijaju ovom Konvencijom pojasnio nam je gospodin Tomas Hedberg-član Upravnog odbora Svjetske federacije gluhih koji je i također i ombudsman za ljudska prava gluhih u Švedskoj. Gospodin T.Hedberg je boravio u BiH u julu mjesecu i tom prilikom je održao prezentaciju Konvencije gluhim osobama u Sarajevu, Mostaru i Banja Luci. Prezentacija u Sarajevu je održana 06.07.2009. god. u prostorijama Društvenog doma gluhih. Gospodin Hedberg je posebno istakao član 21. koji se bavi slobodom izražavanja i mišljenja i pristupom informacijama. Ovaj član je vrlo važan za gluhe osobe jer u njemu eksplicitno navodi znakovni jezik kao sredstvo komunikacije koji treba da bude prepoznat i promovisan tako što će se priznati u nacionalnim zakonima. Djeci se ne smije zabraniti uporeba znakovnog jezika, te se mora dati podrška obrazovanju na znakovnom jeziku i izradi obrazovnih materijala. Članom 24. priznaje se pravo na obrazovanje koje između ostalog uključuje omogućavanje učenja znakovnog jezika i promovisanje lingvističkog identiteta zajednice gluhih, obrazovanje djece koja su slijepa, gluha ili gluhoslijepa na prikladnom jeziku i sredstvima komunikacije za pojedince u okruženju koje povećava akademski i socijalni razvoj. Da bi se ova prava realizovala nadležni organi u BiH treba da obezbijedu zapošljavanje učitelja, uključujući učitelje sa invaliditetom koji imaju kvalifikacije za podučavanje znakovnog jezika i Brajeva pisma uz obrazovanje osoblja koje će raditi na svim nivoima obrazovanja.

Član 30. priznaje pravo na učešće u kulturnom životu, rekreaciji i sportu.

Osobe sa invaliditetom imaju jednako pravo kao i drugi na priznavanje i podršku njihove posebne kulture i jezičnog identiteta uključujući znakovni jezik i kulturu gluhih.

Gospodin Hedberg je posebno istakao da je veoma važno za nas gluhe da se upoznamo sa Konvencijom u cijelini jer ona sadrži naša prava i istovremeno garantuje prava sadržana u drugim ugovorima o ljudskim pravima.

Gospodin Hedberg je istakao da u skandinavskim zemljama gluhi već imaju sva ova prava i jednake mogućnosti kao i svi ostali građani. Nama preostaje još da sačekamo i da nadležna tijela u BiH ratifikuju ovu Konvenciju.

Upriličena zajednička posjeta Švedskog Saveza gluhih i Saveza gluhih i nagluhih BiH- Mostar u prostorijama Udruženja gluhih Kantona Sarajevo

Fotografije sa prezentacije Švedskog Saveza gluhih u saradnji sa Savezom gluhih i nagluhih BiH- Mostar u prostorijama Društvenog doma gluhih Sarajevo.

Zakon o upotrebi znakovnog jezika

Sukladno ovom Zakonu, tumač znakovnog jezika pred organima i institucijama BiH može biti punoljetno lice koje ima znanje i vještina tumača znakovnog jezika, odgovarajući certifikat i koje je upisano u registar tumača znakovnog jezika. Registar tumača znakovnog jezika će voditi Ministarstvo pravde BiH, a evidenciju tumača upisanih u registar će voditi Savez gluhih i nagluhих BiH te će pristupiti izradi pravilnika o disciplinskoj odgovornosti tumača.

Gluho lice ima pravo upotrebljavati znakovni jezik u postupcima pred organima i institucijama BiH, kao i u svim životnim situacijama u kojima bi gluhoća značila smetnju u zadovoljavanju njegovih potreba.

Prilikom direktnog prijenosa ili emitiranja snimaka sjednica organa i institucija BiH putem audiovizualnih medija, bit će osiguran prijevod na znakovni jezik.

Organi i institucije BiH dužni su osigurati gluhim osobama prava iz ovog Zakona u svim slučajevima kada sporazumijevanje prilagođenim tehnikama gluhoj osobi ne omogućuje ravnopravno sudjelovanje u postupcima.

Važno je također naglasiti da su tijela i institucije BiH dužni osigurati gluhim osobama tumača znakovnog jezika na zahtjev gluhe osobe ili po službenoj dužnosti odmah nakon što od gluhe osobe dobiju na uvid dokument (iskaznicu) kojom joj je priznato pravo na tumača, te da se plaćanje troškova tumača znakovnog jezika osigurava iz proračuna državnih tijela.

Razlozi za donošenje Zakona o uporabi znakovnog jezika u BiH sadržani su u pravu gluhih i nagluhих osoba na ravnopravnu uključenost u životnu i radnu sredinu, bez diskriminacije na informiranost njima prilagođenim tehnikama. Jedan od razloga za donošenje ovoga Zakona je i usklađivanje zakonodavstva BiH s rješenjima u zemljama EU.

Ovim putem želim obavijestiti širu javnost, sve gluhe i nagluhe, te njihove obitelji da je na inicijativi Saveza gluhih i nagluhих BiH, Mostar, dana 22.09.2009. godine u službenom glasniku BiH broj 75/09 objavljen ZAKON O UPOREBI ZNAKOVNOG JEZIKA U BOSNI I HERCEGOVINI. Ovim Zakonom propisuje se pravo gluhih osoba na upotrebu znakovnog jezika, u BiH te pravo na informiranje njima prilagođenim tehnikama, kao i obim i način ostvarivanja prava na tumača znakovnog jezika radi njihovog ravnopravnog uključivanja u životnu i radnu okolinu, kao i u sve oblike društvenog života s jednakim pravima i uslovima te s jednakim mogućnostima kakve imaju lica bez oštećenja sluha.

Nebojša Vavra – Predsjednik SGN BiH

IZLET U UNUTRAŠNOST ZEMLJE

Naša zemlja je bogata kulturom i tradicijom sa nepreglednim nizom prirodnih pejzaža. O prirodnoj ljepoti naše domovine uvjerali se članovi Udruženja – penzioneri 24. septembra 2009. Tog dana organizovan izlet na Bijambare, naši članovi su proveli dan u ovom prelijepom prirodnom parku.

Područje Bijambara se nalazi na krajnjim sjevero-istočnim padinama Kantona Sarajevo i Općine Ilijaš, neposredno uz magistralnu cestu Sarajevo-Tuzla od koje se odvaja asfaltirani šumski put koji vodi do planinskog doma i pećine Bijambare.

Na optimalnoj nadmorskoj visini (u prosjeku 950 m), u gustom četinarskoj šumi, livadama, dva vodotoka sa jezerima i ponorima, pet pećina, stijenski masivom i veoma kvalitetnim zrakom pruža izuzetne uslove za izlete, lov, ribolov, planinarenje, alpinizam, speleologiju, skijanje, branje gljiva i ljekovitih trava.

Središnji dio Bijambara je enklava krasa sa svim njegovim karakteristikama; pećinama, ponornicama, vrtućama, stijenskim masivom.

Na relativno malom prostoru postoji pet špilja u tri horizonta, od kojih je već odavno čuvena tzv. glavna ili bijambarska pećina čiji je obilazak prava atrakcija.

Dužina pećine je 420 m (osnovni pravac, bez pojedinačnih krakova).

Ima četiri dvorane sa veoma bogatim pećinskim nakitom svih poznatih formi nastajanja (bočni blokovi, kapnici, salivi, stalagmiti, zavjese...).

Prostorno najveća je krajnja, četvrta dvorana (oko 60 m u prečniku i 15 do 30 m visine) koja je zbog izuzetne akustičnosti nazvana Muzička dvorana.

Nakon očaravajućih prizora vratili smo se do planinarskog doma "BIJAMBARE". Ručali smo tradicionalne specijalitete – grah, uštipci sa sirom, pura sa kajmakom i čorbu.

Nakon ručka uslijedila je šetnja, oko 16 sati krenuli smo u Sarajevo, obogaćeni spoznajom više o našoj domovini. Ponosni na ljepotu Bosne i Hercegovine, sretni i zadovoljni.

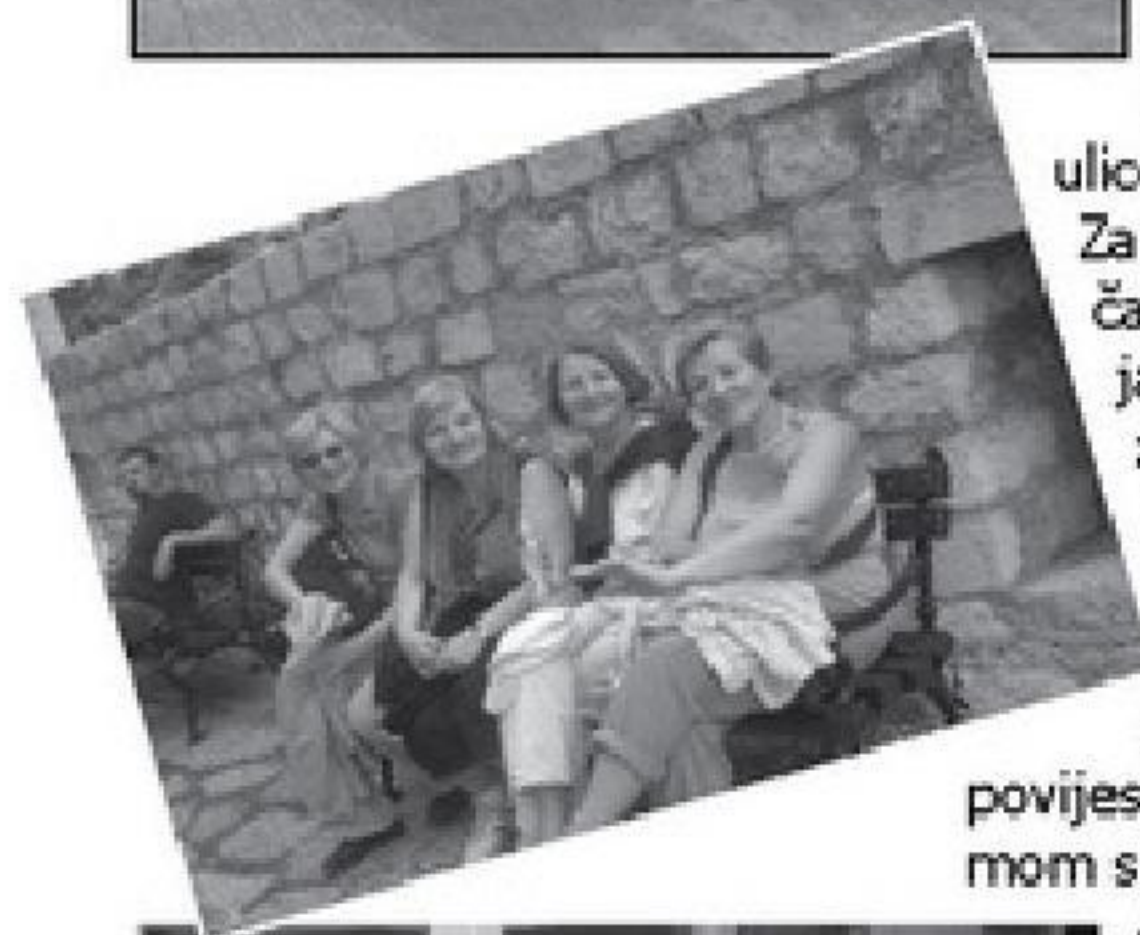
Zahvaljujemo se Općini Stari Grad na realizaciji ovog projekta

Dubrovnik - biser Jadrana

U druženje gluhih KS 29.09.2009.god. je za svoje članove Aktiv omladine i Aktiv žena organizovao izlet u Dubrovnik. Na izlet se krenulo u ranim jutarnjim satima. U Dubrovnik smo stigli u prijednevrim satima.

Bio je to kratak izlet te smo cijeli dan proveli u kupanju, šetnji i razgledanju kulturnim znamenitostima. Nema prevelike gužve i ulice su prohodne u svim smjerovima. Za stari grad mogu reći da je veoma čaroban i poseban, skriva neku tajanstvenost koja je svakom turistu zanimljiva. Zidine starog Dubrovnika skrivaju i zaokružuju izvanredno sačuvani kompleks javnih crkvenih i privatnih građevina iz svih perioda gradske povijesti od samog osnutka u sedmom stoljeću. Prošetali smo naravno

glavnom ulicom staroga grada Stradunom kojeg je Ibrica Jusić nebrojeno puta opjevao u svojim pjesmama sjedeći na skalinama staroga grada. Te skaline su meni posebno zanimljive jer ih ima svuda a na neki neobičan način skladno se slijevaju u grad. Mi smo razgledali gotovo sve; Knežev dvor, Crkvu Svetog Vlaha, Katedralu, te zidine koje započinju tvrđavom Minčeta na početku Straduna. Sve u svemu Dubrovnik je veoma spektakularan i romantičan.

U povratku smo svratili u Neum na organizovan ručak. U Sarajevu smo se vratili u kasnim večernjim satima. Članovi su bili prezadovoljni organizovanim izletom.

J.Sidro

SVEČANO OBILJEŽEN NAJVEĆI PRAZNIK GLUHIH U SVIJETU

Kao i svake godine, tako i ova 2009. godina obilježen je Međunarodni dan gluhih u prostorijama Društvenog Doma gluhih.

Za razliku od dosadašnjih obilježavanja Dana gluhih ove godine je za članove našeg Udruženja pripremljeno posebno iznenađenje, sa željom da ovaj dan ostane „nezaboravan“. Specijalno za naše članove prikazani su dijelovi predstave na znakovnom jeziku: 1) Pjesma „Kopriva“ – Al Dine, 2) Rad učenice Nermine Mustafić, 3) Pjesma „Rođeni“ – Kaliopa i 4) citat „Lagano umire“ – Pabla Nerude. Izvođači

pomenutih tački su učenici III 2, usmjerenje prehrambeni tehničar, Mješovite srednje poljoprivredno-veterinarske i prehrambene škole Sarajevo pod rukovodstvom profesorice Sabine Huseinbegović.

Predstavu je pratila navala emocija. Gluhi su mislili da će učenici recitirati a da će Sabina tumačiti. Jako su se iznenadili kada su vidjeli da su učenici izveli cijelu predstavu na znakovnom jeziku. Svaka im čast na hrabrosti što su naučili znakovni jezik i predstavili se gluhoj publici.

Nakon predstave prikazivali smo premijeru kratkog filma „Čuješ li tišinu“ u kome je glumio Emir Drnda učenik iz Centra za slušnu i govornu rehabilitaciju.

Nastupom manekenske sekcije „MAUR-G“ pozavidjeli bi i mnogi profesionalci. Koreografija je izvanredna i perfektna, pod stručnim rukovodstvom Tee Sidro (manekenka iz modne agencije ABC Models). Gluhe djevojke su nosile modele Sanje Omerspahić, Ifete Avdibegović i Merime Pamuk.

Manekenke su: Šejla Drnda, Admir Kovačević, Nihada Smajović, Dženeta Dervišević, Merisa Kozlić i Minela Avdić

Reakcije na sve predstave su bile izvanredne. Ovom prilikom uručene su diplome izvođačima i aktivistima za izuzetan doprinos u radu Udruženja. Pripremljen je i koktel. U dobrom raspoloženju protekao je i ostatak večeri.

Ima se puno toga reći, ali nema riječi koje bi opisali raspoloženje koje je preplavilo Društveni dom gluhih.

J.Sidro

Admir Avdibegović sa predstavom „Diva“ zabavio je publiku do te mjere da je raspoloženje kulminirao salvom smijeha

Vrijedna aktivnost EFHOH-a i IFHOH-a

TELEVIZIJSKO TITLOVANJE ZA GLUHE I NAGLUHE U EUROPI

Prema procijenama Europske federacije nagluhих više od 81 milijuna gluhih i nagluhih osoba u Europi koriste TV titlove. A znatan je i broj osobe zdrava sluha kojima su titlovi važni. To su, na primjer, oni koji uče strane jezike, pa djeca i odrasli s teškoćama u učenju, djeca koja tek počinju čitati pa i mnoge starije osobe kojima titl olakšava praćenje tv emisija. Zato su Europska federacija nagluhih (EFHOH), kao i Međunarodna federacija nagluhih (IFHOH) postavile sebi kao cilj da se u svim zemljama Europe i svijeta osigura 100% titlovanje svih TV programa. Neke su zemlje zakonom već odredile rok do kojega mora čitav njihov TV program biti u potpunosti pokriven titlovima. Tako bi 100% titlovanih emisija Francuska i Nizozemska morale imati do 2010, Danska do 2012, Izrael do 2013.

EFHOH redovito na svojim web stranicama donosi podatke o titlovanju u raznim zemljama. Iako je po tom prikazu malo teže rangirati zemlje jer ne iskazuju svi vrijeme titlovanja na isti način-neki to daju u postocima, drugi u sati-ma mjesečno, treći poimenično navode trajanje emisija koje imaju

titlove – ipak, može se zaključiti da je Ujedinjeno Kraljevstvo (Velika Britanija) s 90 – 97% titlovanih programa na prvom mjestu, a i dobro stoje i Nizozemska, Švedska, Češka, Belgija, Njemačka, Italija, Japan, Slovenija i većina drugih zemalja s 30 do 70% titlovanih emisija. Talijanska je jaka televizija (RAI) radi štednje od početka 2009. raspustila svoju službu za titlove i posao povjerila jednoj drugoj tvrtci, a rezultat je bio pad kvalitete, što je dovelo do oštih prosvjeda gluhe publike. Na donjem kraju tabele su Mađarska, gdje javna TV titluje manje od 1% programa, a državnim propisom obveza je TV samo jednom dnevno dati vijesti s titlovima. Poljska nudi gluhim svega 30 titlovanih sati mjesečno, Bugarska uopće nema titlova za gluhe, pa oni samo jednom dnevno dobivaju kratak tekstovni sažetak najnovnijih vijesti.

Ror iaequerum inum ius, sus. Huius, opon tatieni coneric aperceri prei ia parentesit, vehebusquod nem acciae, vica tuidius ate addum sena, oc videm ponequius inatin dit peroraturu, vis. Feret quam dena, quam pracciem avehena cus At vo,

PREGLED TITLOVANIH EMISIJA U HRVATSKOJ

1

na HRT 1 – tri puta dnevno po 30 min. VIJESTI

Povremeno se titlaju političke emisije i intervjui ako nastupaju strani političari, u prosjeku 2 sata mjesečno.

Svakog ponedjeljka titlovana dvosatna TV emisija o osobama s invaliditetom.

Svi strani filmpovi svakodnevno se prikazuju uz titlovanje na hrvatskom jeziku u

Prosjeku 4-6 sati dnevno

2

na HRT 2 – svi strani filmovi titlovani su u prosjeku također 4-6 sati dnevno, te i neke strane sportske emisije također su titlovane (razgovori s trenerima ili igračima)...

Teme iz medicine u kojima sudjeluju strani liječnici isto su titlovane (u prosjeku 2 sata tjedno)...

Zanimljivosti iz svijeta životinja također su titlovane u prosjeku 4 sata tjedno...

Također, strani poučni crtici za djecu isto su titlovani u prosjeku 2 sata tjedno...

3

NOVA TV i RTL dnevne vijesti daju s pokretnim tekstom

4

TV kanal NATIONAL GEOGRAPHIC stalno tijekom dana daje dokumentarne titlovane filmove o znamenitostima i zanimljivostima iz cijelog svijeta.

5

Također više stranih TV-kuća emitira samo igrane filmove – i svi su titlovani na hrvatskom jeziku

6

Svi značajniji strani dokumentarni programi titlovani su, u prosjeku 4 sata tjedno...

STANJE NIJE IDEALNO, ALI...

Prema stanju od prije nekoliko desetljeća danas je TV gluhima neusporedivo „čitkija“ a u budućnosti mora biti još i bolje. Hrvatski Savez kao aktivan član europske i svjetske federacije nagluhih prati napredak u svijetu i bori se da Hrvatska ne zaostaje. Gluhi i nagluhi koji vladaju hrvatskim jezikom imaju osim TV i druge mogućnosti pristupa informacijama. Računalo spojeno s Internetom svakome nudi podatke i informacije tekstom o svim mogućim događajima i temama. Sve savršenije tražilice (Google, Wolphram/Alpha i dr. pisanom rječju i slikom daju nam na raspolaganje sva znanja svijeta.

Tko toliko ne žuri može i praćenjem dnevnih novina dobivati gomilu informacija.

Časopis SGNH „Ukratko“

INFORMACIJE, KOMUNIKACIJE I PODIZANJE SVIJEŠTI

Pravo svakog čovjeka je da komunicira, da ima pristup informacijama kako bi izgrađivao svoju svijest kako o sebi tako i o drugima, o okruženju. Na temelju toga se stvaraju pretpostavke za podizanje veće svijesti i razvijanju tolerancije i poštivanje i uvažavanje razlika među ljudima.

U F BiH postoji veliki broj radio i TV stanica (javnih servisa i privatnih) i privatnih medija koji su zaduženi da pružanje informacija svom građanstvu, odnosno razmjenu svih oblika informacija. Nažalost, situacija je vrlo loša naročito kada su pitanju javni servis koji su u obavezi zbog svog naziva „javni servis“ biti u službi svih građana. Protok informacija je vrlo loš. Ovo se najviše održava kada su u pitanju gluhe osobe jer nemaju u svakom momentu pristup informacija koje pružaju „javni servis“. Urađene su pojedinačne emisije sa znakovnim prevodenjem u kojima se daje sedmični pregled vijesti koje su se već desile (informacija zastarjela). Tumači znakovnog jezika jesu u lijevom kutu TV koji je tako mali da se njegovo prevodenje i uz najbolju volju ne može pratiti. Postoji prilagođavanje, informativnih emisija (BHT 1), u terminima kada većina gluhih kojima je to namijenjeno nije u kući.

Također su i druge emisije koje se tiču pitanja OSI (osoba sa invaliditetom) kako na radiju („Boja vjetra“) tako i na TV-u su samo kap u moru, a koje prate samo OSI. Jedini prostor na TV-ima i radiju i to u udarnim terminima je kada neko invalidsko udruženje ili Savez obilježava značajan datum ili godišnjicu.

Zbog malog prostora u medijima protok informacija je vrlo mali pa tako i svijest o potrebama i mogućnostima OSI je na niskom nivou. Jedini koji su radili i pokušavali omogućiti pristup informacija su časopisi pojedinih Saveza ili Udruženja koji su sami uređivali i štampali. To je jedan od glavnih uzroka niske svijesti o potrebama i značaju uključivanja OSI u društvene tokove. Shvatanje potreba OSI-ja je svedeno samo na socijalnu pomoć i na sažaljenje.

Mnogi OSI i njihove porodice nemaju pristupi saznanja osnovnim tehnikama a i mogućnostima kako u medicini tako i po pitanju pomagala. Ovo se recimo najviše odnosi na ugradnju Kohlearnog implatna gdje roditelji nemaju jasnu predstavu šta je to, kakve su posljedice i kakvi su rezultati u svijetu i Europi. Također djeca koja su obuhvaćena inkluzivnim obrazovanjem a korisnici su slušnog pomagala nemaju informacije o novim tehnikama kao što je FM sistem bežične komunikacije.

Iz svega navedeno dolazi se do zaključka da bi se izmijenio dosadašnji pristup ovom segmentu potrebno je uraditi sljedeće:

- Omogućiti TV program namijenjen OSI koji bi na direktan način svima prezentovali svoje mogućnosti i aktivnosti.
- Prilagođavanje TV emisija informativnog programa gluhim i nagluhim osobama pored znakovnog prevodenja uvođenjem sistema titlovanja pomoću teleteksta (iskustvo iz Hrvatske).
- Više prostora u printanim medijima o radu i aktivnostima OSI kroz formiranje rubrike namijenjene OSI.
- Organizovanje većeg broja seminara i predavanja u školama (osnovne, srednje) fakultetima na kojima bi se razgovaralo o OSI jer je i to još jedan od preduvjeta za podizanje svijesti o OSI i razbijanju predrasuda o potrebama i mogućnostima OSI.
- Standardizacija znakovnog jezika u BiH.
- Omogućavanje svim OSI pristup informacijama na njima dostupnim tehnikama (Brajevo pismo, SMS-poruke).

Pripremila: Jasminka Proho

REALIZACIJA PROJEKTA UNAPREĐENJE PRAVA NA ŽIVOT BEZ NASILJA OSOBA SA UMANJENIM SPOSOBNOSTIMA – GLUHIH/NAGLUHIH I SLIJEPIH

U decembru 2008.g. počelo se sa implementacijom projekta „Unapređenje prava na život bez nasilja osoba sa umanjnim sposobnostima gluhih/ nagluhih i slijepih“ i realizovat će se do maja 2010.g. Partneri u realizaciji projekta su: Fondacija lokalne demokratije u svojstvu implementing organizacije, te partneri Udruženje slijepih Kantona Sarajevo i Udruženje gluhih Kantona Sarajevo. Projekat finansira Evropska Unija.

Fondacija lokalne demokratije je prepoznala ograničenog pristupa informacijama u postojećim servisima pomoći invalidnim osobama, posebno gluhim i slijepim. Gluhi nisu u stanju dobiti informacije o vrstama nasilja i načinima adekvatnog reagovanja na nasilje putem telefon tj. nazvati SOS telefon te prijaviti nasilje, slijepima ne odgovaraju do sada sprovedene kampanje djeljenja letaka itd. Činjenica je da su invalidne osobe izložene većem riziku od nasilja, povredama, zlostavljanju, zloupotrebi.

Pokušaj prevazilaženja ovih problema je realizacija projekta „Unapređenje prava na život bez nasilja gluhih/nagluhih i slabovidnih lica“. Projektom je predviđeno:

- Povećanje stepena informisanosti članova udruženja, uposlenika relevantnih kantonalnih institucija, ministarstava i organizacija i šire javnosti o potrebama uvođenja dodatnih instrumenata zaštite

ove populacije kada je u pitanju nasilje u porodici.

- Održavanje treniga članova udruženja za anketare i anketiranje članova
- Transfer znanja: 20 članova udruženja slijepih i gluhih će biti educirano za prepoznavanje simptoma nasilja, nasilnih veza, o mogućnostima adekvatnog reagovanja, ali i da vrše transfer stečenih znanja i vještina dalje radeći kao treneri o ovoj temi među ostalim gluhim i slijepim.
- Izrada Priručnika o postojećim servisima za borbu, zaštitu i prevenciju od nasilja u kući i podsjetnik kako adekvatno reagovati i kome se obratiti za pomoć kada je u pitanju problem nasilja u porodici koji će biti urađen u specifičnim tehnikama prilagođenim za slijepe i gluhe.
- Uključivanje predstavnika invalidnih osoba u rad Koordinacionog tijela za prevenciju nasilja u porodici u KS.

Nasilje u porodici kod nas je još uvijek „tabu tema“, a posebno su ugrožene gluhe i slijepe osobe. Fondacija lokalne demokratije i Evropska Unija prepoznali su problem i pokušavaju pomoći prilikom rješavanja istog. Realizacijom ovog projekta nametnut će se i drugi problemi koji će se neminovno pojaviti, ali ovo je tek prvi korak za poboljšanje kvalitete života gluhih i slijepih osoba.

REALIZOVANE AKTIVNOSTI U OKVIRU REALIZACIJE PROJEKTA

ODRŽAN TRENIG ZA ANKETARE

U okviru realizacije projekta održan je trenig za anketare – članove Udruženja gluhih održan je 11. i 12. 04. 2009.g. u prostorijama Društvenog doma gluhih ulica Sagrdžije 73. Sarajevo.

Članovi Udruženja njih 10 učestvali su u edukaciji. Trener Edin Bišević dipl. psiholog je održao edukaciju za naše članove.

Cilj održavanja treninga je da se članovi Udruženja osposobe za anketare, da mogu anketirati gluhe osobe.

Prisutni su se upoznali sa nasiljem u porodici, načinima nenasilnog rješavanja konflikta, sa projekt-nim aktivnostima, upoznavanje učesnika sa anket-nim upitnicima. Sa učesnicima se prešao svaki seg-ment anketnog upitnika, od uvoda, razrade pitanja, te su date instrukcije o načinima popunjavanja upit-nika, načinima pristupa osobama koje se žele anke-tirati, te razradi drugih detalja vezano za anketiranje.

U toku edukacije održane su i radionice, te igranjem uloga potencijalni anketari utvrđivali načine anketiranja.

Svi učesnici bili su motivisani za rad i uzi-mali su aktivno učešće u diskusijama i radionicama. Definirano je da postoji mnogo problema vezanih

za nasilje u porodici i nasilje po osnovu invaliditeta.

Diskusija u toku održavanja treninga otkrila je stvarnu situaciju i probleme sa kojima se sva-kodnevno susreću gluhe i nagluhe osobe. Ovaj trenig nije mogao zadovoljiti sve potrebe jer je bio organizovan za edukaciju anketara, ali je ukazao na problematiku koja se može postepeno rješavati u toku daljnje relizacije, te ukoliko se ne uspije sve obuhatiti ovim projektom možda realizacijom nekih narednih projekata.

Može se zaključiti da je realizacija ovog pro-jekta dobro došla jer su se otkrili problemi vezano za nasilje u porodici.

Posebno je značajno da će anketari biti gluhe osobe koje će moći komunicirati sa gluhim oso-bama, te im objasniti na koji način da pristupe pop-unjavanju upitnika.

Ovim se ne misli da sugerišu na odgovore an-ketiranih, već da pojašne, objasne pitanja na koja se treba odgovoriti.

Održavanje treninga zabilježila je Federalna TV koja je snimila tok održavanja treninga.

Poslije završenih treninga prisutnima su uručeni certifikati o prisustvu, te i članovima koji su zadovolji kriterije da mogu obavljati poslove an-ketera.

Treninzi su održani u radnoj i prijateljskoj at-mosferi.

ANKETIRANJE I PREZENTACIJA REZULTATA

Sljedeća faza realizacije projekta je bilo anketiranje članova Udruženja slijepih i gluhih o nasilju u porodici. Tema anketerinja je bilo da se utvrdi među članstvom koliko su upoznati sa nasiljem u porodici, oblicima nasilja, da li znaju prepoznati nasilje, načinima pomoći i dr. pitanja vezana za nasilje u porodici. Anketirano je po 100 članova iz svakog udruženja. Anketari su bili gluhi članovi koji su osposobljeni za ankete. U Udruženju slijepih anketu su sprovodili slijepi članovi i anketni upinici su štampani na Brajevom pismu.

Nakon završenog anketiranja, anketni listovi su dostavljeni na analizu i obradu.

Po završenoj obradi ankenih listova u Društvenom domu gluhih 26.10.2009.g. održana je Presentacija projekta „Unapređenje prava na život bez nasilja osoba sa umanjenim sposobnostima gluhih/nagluhih i slijepih“ i rezultata anketiranja. Presentaciji su prisustvovali predstavnici Fondacije lo-

kalne demokratije, dip. Psiholog Edin Bišćević i članovi Udruženja. Radionica je protekla radno i konstruktivno. Članovi Udruženja su svojim primjedbama, sugestijama i učešćem u diskusiji pokazali interesovanje za realizaciju projekta. Održavanje radionice zabilježila je TV Hayat.

Ista presentacija se održala i u Udruženju slijepih gdje se članovima Udruženja slijepih Kantona Sarajevo prezentirao projekat i rezultati anketiranja.

U Sali Općine Centar 19.11.2009.g. u organizaciji Fondacije lokalne demokratije održana je presentacija „Unapređenje prava na život bez nasilja osoba sa umanjenim sposobnostima gluhih/nagluhih i slijepih“. Ovim prilikom je šira društvena zajednica informisana o rezultatima sprovedenog anketiranja, te potrebama i mogućnostima zaštite ove populacije stanovništva. Presentaciji su prisustvovali predstavnici relevantnih institucija: ministarstava, centara za socijalni rad, policije i dr.

Jedan od rezultata realizacije projekta je i uspostava telefona putem kojeg gluhe i nagluhe osobe mogu prijaviti nasilje u porodici putem SMS poruka na broj 033 222 000.

PRIRUČNIK ZA USPOSTAVU EFIKASNIJE BORBE PROTIV NASILJA U PORODICI NAMJENJEN GLUHIM I SLIJEPIM OSOBAMA

U okviru realizacije projekta „Unapređenje prava na život bez nasilja osoba sa umanjenim sposobnostima gluhih/ nagluhih i slijepih“ pripreman je i štampan „Priručnik za uspostavu efikasnije borbe protiv nasilja u porodici namjenjen gluhim i slijepim osobama“. Svrha štampanja priručnika je da naši članovi na jednom mjestu mogu brzo i lako pronaći sve podatke vezane za nasilje u porodici. Priručnikom su obuhvaćeni postojeći servisi za borbu, zaštitu i prevenciju od nasilja u kući i podsjetnik kako adekvatno reagovati i kome se obratiti za

pomoć kada je u pitanju problem nasilja u porodici koji je urađen u specifičnim tehnikama prilagođenim za slijepe i gluhe.

Štampanje priručnika je od izuzetne važnosti za naše članove jer na jednom mjestu mogu pronaći sve važne informacije vezane za nasilje u porodici.

Priručnik je članovima dostupan u prostorijama Udruženja gluhih Kantona Sarajevo, Ulica Ferhadija 19/III Sarajevo.

Sabahka Borovac

OBAVJEŠTENJE

ČLANOVI MOGU PREUZETI „PRIRUČNIK ZA USPOSTAVU EFIKASNIJE BORBE PROTIV NASILJA U PORODICI KOJI JE NAMJENJEN GLUHIM I SLIJEPIM OSOBAMA“ U PROSTORIJAMA UDRUŽENJA GLUHIH KANTONA SARAJEVO

OBAVJEŠTENJE

GLUHE I NAGLUHE OSOBE MOGU NASILJE U PORODICI PRIJAVITI PUTEM SMS PORUKA NA BROJ SOS CRVENA LINIJA ZA ŽRTVE NASILJA

033 222 000

SOS CRVENA LINIJA
za žrtve nasilja
033 222 000

„Učimo znakovni jezik – Približite nam se“

Na platou ispred Kadetrale 13.09.2009. godine organizovali smo „Učimo znakovni jezik – približite nam se“. Projektom je predviđeno da se na otvorenom prostoru razgovara sa prolaznicima, tj. ovim smo željeli omogućiti prolaznicima savladanja osnove znakovnog jezika na vrlo simpatičan način i to kroz neobavezna druženja. Profesori su bili gluhe osobe a asistenti tumači znakovnog jezika.

Drugi dio projekta

Povodom Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom članovi Udruženja gluhih su u III sarajevskoj gimnaziji realizovali projekat „Približite nam se“. Amfiteatar je bio mali da primi sve zainteresovane učenike koji su imali želju da nauče nešto novo. Uz smjeh, zabavu i druženje otvorili smo im vrata za njih nekog novog i pomalo drugačijeg svijeta. Jasmina, Iskra, Mevlida, Jasmin i Admir u grupama su radili sa učenicima. Kakav je interes bio za učenje osnova znakovnog jezika može se jedino iskazati time da učenici nisu čuli zvono za kraj časa odnosno za početak velikog odmora. Obično taj slatki zvuk zvona nestrpljivo se čeka kako bi među prvima istrčali da kupe ušinu. Ovaj put to nije bilo. Željeli su ostati i na velikom odmoru i na slijedećem času. Iskreno smo bili iznenađeni njihovom željom i voljom za znakovni jezik. Na kraju smo se dogovorili da je ovo samo početak jedne lijepe i nadasve uspješne saradnje.

J. Proho

Beč: Prvo mjesto za "Mladost" iz Sarajeva U finalnoj utakmici malonogometnog turnira savladali domaću ekipu

Pokal u trajnom vlasništvu

Malonogometna ekipa gluhih „Mladost“ iz Sarajeva je osvojila 1. mjesto na Šestom Internacionalnom turniru gluhih u malom nogometu u Beču, (Austrija.). Na istom takvom turniru je ekipa „Mladost“ 2005. godine i 2006. godine osvojila prvo mjesto. Kako je ovo i po treći put osvojeno prvo mjesto, prijelazni pokal visok 1 metar ostaje u trajnom vlasništvu Sportskom udruženju gluhih „Mladost“.

„Mladost“ je u finalnoj utakmici na turniru uvjerljivo savladala domaću ekipu GSKV „Vienna“ sa rezultatom 12:0. Ekipu sa kapitenom Edinom Čengiđ, predsjednikom Sportskog udruženja gluhih „Mladost“ je predvodio trener Samir Sidro.

„Situacija u Udruženju nije nimalo laka jer nemamo budžet niti neki drugi izvor finansiranja. Iz tog razloga našim sportistima teško možemo obezbijediti osnovne uslove

za adekvatno treniranje i bavljenje sportom. To, ipak, ne spriječava naše sportiste da istraju u onome što ih ispunjava. Cilj našeg Udruženja je da ukažemo na to da oštećenje sluha ne znači odustati od života. Snagu koju naši takmičari imaju za trud i borbu crpi se iz njihove želje da pokažu da njihovo oštećenje sluha nije prepreka za kvalitetno bavljenje sportom. Mi smo veoma ponosni na našu ekipu jer nije mala stvar zaredom osvajati prvo mjesto na takvom takmičenju međunarodnog karaktera uz malo finansijskih sredstava koji su nam obezbijedili mali sponzori kojima se ovom prilikom toplo zahvaljujemo.

Sport je jedna od rijetkih aktivnosti gdje glasovna komunikacija ne predstavlja socijalnu barijeru, pa možemo reći da su upravo tu gluhe osobe potpuno izjednačene i integrisane sa čujućom okolinom.”..

Amila Selava-Sokolović

Kemal Ćebo – profesionalni glumac

1. Molim Vas da za naš časopis „Svijet tišine“ kažete nešto o sebi i o svom (privatnom i poslovnom) životu?

Rođen sam 21.05.1985.g. u Sarajevu, završio Drugu gimnaziju te upisao Akademiju Scenskih Umjetnosti u Sarajevu. Sada sam diplomirani glumac i zaposlen na RSG 1 Sarajevo radiju.

2. Kako ste se odlučili za Akademiju scenskih umjetnosti?

Pa sasvim slučajno, još u srednjoj školi, imao sam priliku glumiti u filmu Srđana Vuletića „Ljeto u zlatnoj dolini „. Taj posao mi se mnogo dopao i nekako mi se dopao i nekako sam osjetio da bih mogao da se isprofiliram u ozbiljnog glumca.

3. Šta Vas je motiviralo da radite sa gluhima?

Kada sam vidio kako moj kolega Emir Kapetanović, sa mnogo žara, želje i srčanosti radi sa gluhim osobama, pomalo sam mu i zavidio. Nisam imao ideju kako bih mogao ući u tu vrstu kreativnog izražavanja dok nisam dobio Emirov poziv.

To sam prihvatio kao izazov i novo iskustvo. I moram spomenuti, da sam radeći sa gluhim osobama naučio mnogo stvari koje mogu koristiti meni kao glumačkoj ličnosti.

4. Mi smo vaši prijatelji i simpatizeri jer ste nama gluhima pomogli da se izrazimo kroz glumu. Šta mislite da li smo u tome uspjeli?

Pa mislim da definitivno jesmo, iz razloga što ne postoji razlika među ljudima koji čuju i ne čuju, stvari su drugačije, samo ih treba povezati. I vi komunicirate kao i mi koji čujemo, samo na drugi način. Ono što ja pokušavam uraditi je sjediniti ljude, da na sceni dok se predstave igraju, publika nema predstavu ko čuje ko ne čuje. To je poruka koju sam sa gluhima pokušao prenijeti. I da, mislim da smo u tome uspjeli.

5. Zbog naše znakovne komunikacije, vjerovatno Vam nije bilo lako prilagoditi se takvom vidu komunikacije. Često doživljavamo neprijatan odnos okoline u svakodnevnom životu, mišljenja smo da je „čujući svijet“ nespreman, ili ustrašen. Pitam Vas jeli gluma jedan od načina prevazilaženja te barijere?

Definitivno da jeste, a što se tiče komunikacije, nisam imao problem, jer sam

intervju

istinski želio razumijeti gluhe osobe, te sam pokušao na sve moguće načine ostvariti jasnu komunikaciju, ali moram priznati i da sam imao podršku sa druge strane, koji su strpljivo i saburli pomogli meni da što bolje shvatim njihove namjere i želje. A na okolinu se ne treba obazirati kao nešto negativno, ako ljudi ne mogu da razumiju vas, pomozite im, iz toga ćete vi profitirati, bićete jači ljudi.

6. Zahvaljujemo Vam se na naporima koje činite u radu sa nama, i da kažete nešto što Vas nismo pitali a mislite da imate potrebu da kažete?

Jako mi je žao što se 100% ne mogu posvetiti radu sa gluhim osobama u ovom trenutku, ali se nadam u skorijoj budućnosti da ću imati slobodnog vremena da nastavimo gdje smo stali.

UDRUŽENJE GLUHAM
KANTONA SARAJEVO

dodjeljuje

Diplomu

Kemal Čebo

*Za ukazanu spremnost da se pruži i sva
potrebna pomoć u afirmaciji
gluhih kroz kulturu*

Sekretar

Jadranka Sidro

Predsjednik

Samir Pamuk

Sarajevo, 28.12.2009. godine

Intervju vodila: J.Sidro

Premijera predstave

„MANDRAGOLA“

U Domu oružanih snaga u kino sali krajem decembra, 28.12.2009. godine sa početkom u 19.30 sati izvedena je premijera predstave Niccole Machiavellia „Mandragola“. Pripreme za izvođenje premijera tekle su bez problema. Naši glumci pod vodstvom glumca Kemala Čebe pripremali su se za premijeru za velikim entuzijazmom. Predstava je bila posjećena, istoj su prisustvovali pored naših gluhih članova i učenici Dobrinjske i 3. Gimnazije iz Sarajeva i njihovi profesori, te i druga „čujuća“ publika. Nakon premijernog izvođenja publika je sa nevjericom primila informaciju da su istu izveli gluhi glumci..

Gostima koji su prisustvovali premijeri. dijelili smo brošure i naše novine „Svijet tišine“.

Obavijestili smo elektronske i pisane medije o organizovanju premijere. Nažalost niko od predstavnika medija nije propratio premijeru, jedino je „Dnevni avaz“ objavio članak, odnosno informaciju o održavanju premijere.

Međutim, u našem dugogodišnjem radu navikli smo na razočaranja, što se desilo i ovaj put. Iako su se uredno dostavile pozivnice za premijeru svim federalnim i kantonalnim institucijama, i šira društvena zajednica je bila upoznata o održavanju premijere, niko od njih nije propratio premijeru.

Naši glumci su dokazali da su dorasli svom zadatku, da rame uz rame sa drugim dramskim umjetnicima mogu nastupati, te da se u budućnosti mogu ozbiljno baviti glumom.

Radnja komada

Kalimako je od djetinjstva živio u Parizu. Kada je jednog dana slučajno čuo priču o prelijepoj Lukreciji iz Firence, odlučuje da ode da je vidi. Kada je stigao u Firencu i uvijerio se da su priče o njenoj ljepoti (malo je reći) istinite, shvata da je mora imati, ali i da je ona udata za jednog od prvih ljudi u gradu, Messer Niču. Zato regrutuje cijeli grad da mu pomogne u ostvarivanju tog cilja: svog slugu Sira, lokalnog čankoliza (a bivšeg provodadžiju) Ligurija, korumpiranog fratra Timotea, i djevojčinu majku Sostratu. Koristeći Messer Ničinu neostvarenu želju da sa Lukrecijom ima dijete, on i Ligurio smišljaju prevaru. Prerušen u doktora, Kalimako savjetuje Niči da njegova mlada žena popije napitak od mandragole, a da će posije toga sigurno zatrudneti. Međutim, prvi čovjek sa kojim poslije toga ona bude spavala – umrijeće! Ne treba posebno naglašavati da je sve to velika laž, a da će taj prvi čovjek, naravno, biti Kalimako lično. Prevara je, dakle, uspjela, ali osnovno pitanje je koliko će ko biti zadovoljan njenim konačnim ishodom.

Voditelj dramske sekcije:

Kemal Čebo

Igraju:

Messer Niča – Edin Avdić

Ligurio – Admir Avdibegović

Kalimako – Anil Kljajić

Siro – Ismir Nuhanović

Lukrecija – Fikreta Čičak

Jedna žena – Jasmina Erić

Fra Timoteo – Hasan Mujanović

Dramska proba u
Društvenom domu
gluhih

Premijera predstave „MANDRAGOLA“

**Zahvaljujemo se Općini Centar
na realizaciji ovog projekta
„Dramska scena gluhih“**

Većina nas život smatra borbom, ali on nije borba, već igra koju nećemo znati igrati bez spoznavanja i prihvatanja svega onoga što nam život donosi, ono lijepo i što kao i ono malo manje lijepo...

Danas većinom ljudi ne znaju cijeniti vrijednosti života... Neki bi željeli život poput onog u bajci, sve je savršeno, dobro uvijek pobjeđuje, problemi se rješavaju preko noći... Bilo bi lijepo kada bi to sve bilo tako, ali možda opet s druge strane gledamo i ne bi baš jer bi sve bilo prejednolično, ne bi postojale različitosti i nešto što će nam stajati na putu do ostvarenja našeg cilja, ne bi bilo zanimljivo kada bi i bez imalo truda došli do cilja, ali bojim se da tad cilj ne bi ni postojao, jer bi ljudima sve bilo na dohvat ruke, a bez truda nema cilja...

U današnje vrijeme možemo često čuti kako su ljudi učinili samoubojstvo radi raznih problema...bilo problema na poslu, u ljubavi, životu općenito... Dosta sam razmišljala o tome...Zapravo, osoba koja se odluči na takvo što istovremeno mora biti vrlo hrabra, ali na određeni

način kukavica... Kakva to mora biti osoba koja odluči dignuti ruku na samog

sebe, uništiti nešto što više nikad neće imati prilike dobiti...A s druge strane, opet kakva je to osoba koja se ne zna suočiti sa

svojim problemom, znam, svima nam je teško u životu, ali kada pomislimo da smo sami u tim problemima, to nije tako,

uz nas su naši prijatelji, naša obitelj i ono najvažnije za te trenutke je to da ne izgubimo vjeru...

Ako izgubimo vjeru u to da ćemo jednog dana ostvariti svoj cilj, da ćemo jednog dana opet biti sretni, tada smo izgubili sve... Neće nas šta imati voditi na tom našem putu do ostvarenja cilja...

Istina je da se život vrlo često zna „poigrati“ na jedan dosta neugodan način, ali i to je dio našeg života, stoga se trebamo znati nositi s tim... Zapravo, ono, što danas najviše kvari ovaj svijet je „novac“.

Zbog njega se ljudi svađaju, zbog njega ne znaju što je život, zbog njega neki ne znaju voljeti, ne znaju biti voljeni, a što smo danas na ovom svijetu bez ljubavi? Ako nema ljubavi, nema prijateljstva, nema obitelji, nema osjećaja... Da imamo ne znam koliko novca ne može nam zamijeniti i nadopuniti ono mjesto koje u našem životu ima ljubav... Jadni su oni koji gledaju na čemu će ili kako će bolje zaraditi i zbog toga kvare odnose s

Život – borba ili igra?

ljudima koji im možda ne mogu dati novčano bogatstvo, ali mogu nešto puno vrijednije – emocionalno bogatstvo...

Kod novaca je to tako danas imaš, sutra nemaš, a dok npr. kod prijateljstva već nije... Ako upознаš pravog prijatelja on će uvijek biti uz tebe i onda kada ćeš imati novaca, ali i onda kada ćeš ostati bez tog novca bit će ti potpora... Njega nećeš izgubiti... Ne kažem da prijatelja ne možeš izgubiti, ali puno teže nego novac... Pogotovo onog pravog prijatelja...

Od malih su me nogu uvijek odgajali na vrijednovanja ljudskih odnosa... Možda je to razlog što sam danas takva, što možda imam drugačiji pogled na svijet od nekih svojih vršnjaka... Koliko god mi teško bilo u nekim trenucima života, uvijek se trudim naći snage za krenuti dalje, razmišljati i onom dobrom što mi se dogodilo i tako evo, svaki put nađem nešto što me pogura naprijed...

Većina ljudi život smatra borbom, ali on nije borba već igra... On je igra koja se ne može uspješno igrati...

Upravo ovako kako glasi naslov ovog teksta, tako se i ja sad osjećam... Neke mi stvari stvarno nisu jasne!!! Postavljam sebi bezbroj pitanja... zašto su ljudi puni zlobe, zašto imaju želju za svađom, za osvećivanjem... Zašto je takvih sve više i više, a sve manje i manje onih koji žele dobro, koji misle pozitivno...

To su pitanja koji sebi postavljam već neko vrijeme... Neke stvari zabole više nego ne znam koliko udaraca, Zaboli kada se razočaraš u nekoga u koga si do određenog trenutka imao povjerenje... Kada shvatiš kako ljudi mogu biti neiskreni, gledati te u oči i lagati...

U trenutku kada razjasniš sam sa sobom, pa i s drugim osobama neke nejasnoće, loše ti krene u nekom drugom segmentu života... Žalosno je...

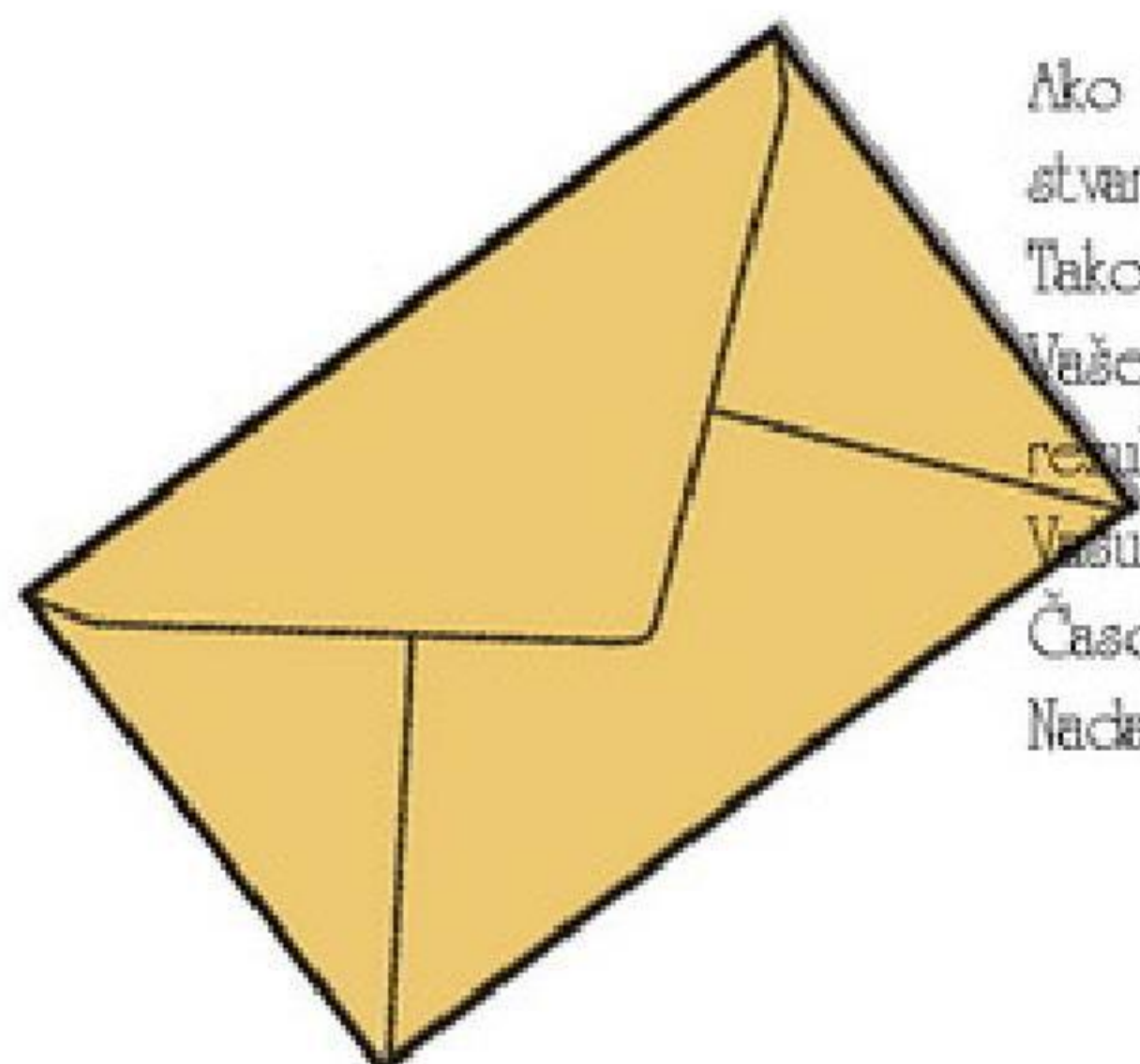
Na ovom svijetu danas općenito fali komunikacija a povrh svega iskrenosti, ali one prave, bez i jednog trenutka prekrivanja, jer to onda nije iskrenost...

Žao mi je onih koji ne žive svaki trenutak svog života, već samo za one iz kojih će izvući korist... To ne razumijem... U zadnje vrijeme često nailazim na laži, ali bezbroj puta mi je situacija pokazala da istina pobjeđuje i da se kad-tad sve sazna... Žao mi je ako to neki ljudi nisu shvatili i što dalje imaju želju za činiti zlo... Žao mi je što neki žive u laži... Jednostavno, takve osobe moraju shvatiti da će se kad-tad saznati prava istina, a to će za njih biti kao što sam već i jednom rekla, trenutka gubitka njima dragih osoba... Takvima želim samo poručiti neka dobro razmisle da li će imati hrabrosti u trenutku istine drugima pogledati u oči...

Napisala Melita Čano

Dragi čitatelji!

Ako želite pisati priče i pjesme, samo naprijed! Priča može biti stvarna, izmišljena, obična, neobična, smiješna, tužna, ljubavna...

Također možete da nam dostavite neke interesantne priloge iz Vašeg mjesta, a koji govori o Vašem radu, aktivnostima, projektima, rezultatima, uspjesima i slično.

Vašu obavljenу priču nagrađujemo lijepim poklonom.

Časopis SVIJET TIŠINE je otvoren za svaku konstruktivnu saradnju. Nadam se da ćete odazvati pozivu.

Od srca Vala urednica Jadranka Sidro

Buka i trudnoća – opasnost oštećenja sluha novorođenčeta?

Buka ili preglasna muzika je uzrok oštećenja sluha izloženih osoba bilo da je riječ o onima koji su tome izloženi na poslu ili u slobodno vrijeme. Manje je poznato kakve učinke može imati izloženost trudnice prekomjernoj buci, i kakve sve posljedice mogu biti po dijete.

Dan zaštite od buke – utjecaj buke na zdravlje ljudi

Buka je svakodnevni stresogeni faktor okoliša i čovjek nema sposobnost privikavanja na trajni prekomjerni zvučni podražaj. Reakcije organizma na buku su nepovoljne po ljudsko zdravlje, sigurnost i dobro osjećanje pojedinca optimalnu percepciju putem vida i sluha.

„Bog daje, ali i uzima...” Velika se većina ljudi za svoje nedostatke, odnosno posebnosti, uvijek pita: „Zašto mi je Bog uzeo ovo ili ono”. ...A samo mali broj ljudi, vjerujem, razmišlja poput mene: BOG UZIMA, ALI I DAJE...

Što je ukupna komunikacija?

Ukupna komunikacija je uporaba znakovnog jezika i glasa zajedno, zajedno sa svim ostalim komunikativnim sredstvima na raspolaganju.

Procjenjuje se da je 1.6 milijuna ljudi u Južnoj Africi koriste znakovni jezik kao prvi jezik. Od tih 600 000 je potpuno gluha i 1 milijuna nagluhah.

LONDON – Papagaj Merlin spasio život svojem gluhom vlasniku, nakon što je izbio požar

Peter Taylor iz mjesta Mirfielda u sjevernom britanskom okrugu Yorkshire, želio se odmontirati nakon napornog dana, pa je skinuo slušni aparat i zaspao. Nedugo zatim izbio je požar u stanu na što ga je upozorio njegov kućni ljubimac Merlin, trčkarajući po njemu i mimikom upozoravajući da nešto nije u redu.

Afrički sivi papagaj Merlin, naučio je mimikom imitirati oglašavanje posebnog alarma koji reagira na dim, a Taylor ga je zbog svojeg hendikepa dao ugraditi u stan.

„Donekad dok kuhan alarm reagira, pa me Merlin dođe upozoriti. Tada mi moram objasniti da nema vatre i onda prestane. No, ovaj put je reagirao izvanredno”, kazao je ponosni vlasnik.

Statistike dokazuju da gluhi ljudi žive duže od čujućih ljudi.

KRONIČNI NEDOSTATAK SNA

Ljudi danas spavaju manje nego ikada, a najveći dio uzroka leži u današnjem stilu života. No, iako se nedostatak sna tokom sedmice može nadoknaditi preko vikenda, posljedica koje to stanje ostavlja na zdravlje, nažalost, tek ćemo postati svjesni.

Trend „bulimije sna“ u zadnje je vrijeme sve izraženiji. Istraživanja su pokazala još jedan, vrlo izražen trend jako puno ljudi živi u stanju koji su neki stručnjaci nazvali „bulimijom sna“-sedmično spavaju svega četiri ili pet sati po noći, a onda taj dug pokušavaju nadoknaditi vikendima. To je do neke mjere i moguće – međutim, liječnici još uvijek ne znaju što se događa kada ljudi godinama žive u kroničnom nedostatku sna.

Spavanje nije samo pasivna epizoda u našem životu, naprotiv – činjenica da provodimo oko trećinu života spavajući, dovoljno govori o

tome koliko nam san potreban radi obnavljanja organizma i zdravlja općenito. Ona je biološka nužnost koju ne možemo unedogled odgađati – vitalno, aktivno i visoko organizirano stanje u kojem naš organizam prerađuje informacije.

Istraživanje provedeno na medicinskim profesionalcima (koji su često izloženi „zaostacima“ u spavanju) u Velikoj Britaniji pokazalo je da neispavanost na normalno funkcioniranje čovjeka ima sličan učinak kao alkohol. I mnoge druge znanstvene studije dovele su kumulativni nedostatak sna u vezu s drugim zdravstvenim poremećajima, kao što su disfunkcija imunološkog sistema, razvoj dijabetesa ili pretilosti, kao i mnogim drugim bolestima i problemima pri ispunjavanju svakodnevnih funkcija i aktivnosti.

Zapravo, postaje sve izvjesnije da kultura „bulimije sna“ može dovesti do i te kako velikih zdravstvenih, ali i društvenih promjena.

Kako izgledati par kilograma mršavije!

Ukoliko želite izgledati kao da imate nekoliko kilograma manje, to možete učiniti i pravilnim odabirom odjeće i nakita. Određene boje, kroj odjevnih predmeta ili čak kozmetika mogu odvratiti pogled s kritičnih mjesta, te učiniti vašu figuru privlačnijom. Stručnjaci predlažu slijedećih par trikova:

- Izbjegavajte široku odjeću, upravo kao i usku odjeću jer i jedna i druga otkriva vaš stvarni izgled. Radije pripazite na kroj, npr. ukoliko imate 'jače bokove' odaberite haljinu koja otkriva ramena i dekolte, tako da pažnju pogleda usmjerite na dio tijela kojim ste zadovoljni. Dobar kroj je važniji od odabira boje.

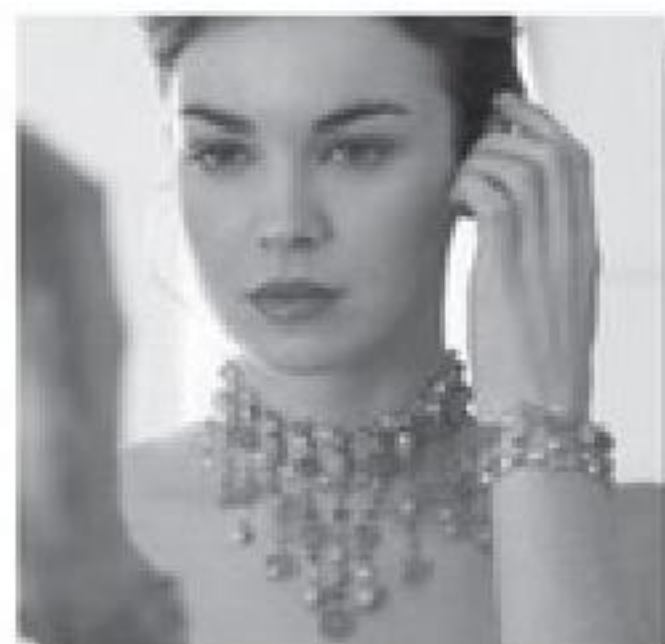
- Odaberite komotnije rublje. Nikad nemojte oblačiti broj manji grudnjak ili gaćice jer oni samo više ističu višak kilograma i djeluju neestetski. Odlučite se za rastezljivo i pamučno rublje koje se ne primjeti ispod odjeće.

- Nosite pojas. Iako se to na prvi pogled može učiniti nelogičnim, odgovarajući pojas na hlačama ili suknji može učiniti vaše noge dužima, a vaš struk užima.

- Ukoliko želite privući pažnju na gornji dio tijela, nosite upečatljiv nakit, velike naušnice, raznobojne ogrlice i jaču šminku, a ukoliko želite odvratiti pažnju s ruku i dekoltea odlučite se za nekoliko većih narukvica.

- Odaberite dužu jaknu ili mantil umjesto kratke jakne za koju trebate imati savršenu liniju. Idealna dužina za one koji žele prikriti par kilograma je negdje iznad koljena, a radi simetrije odaberite mantil s lagano naglašenim naramenicama.

Živite li američki san?

Neka sve bude na prvom mjestu: Najviše su pod stresom radnici u proizvodnji i preradi prehrambenih proizvoda (90%), a najmanje farmaceuti (65%), te umjetnici i dizajneri (70%). Kako se vi nosite s poslovnim izazovima? Savremeno industrijsko društvo neprestano nameće osjećaj da moramo imati prekrasnu kuću, besprijekorno tijelo, atraktivan posao, odnosno da budemo savršeni u svakom pogledu. Jedno je američko istraživanje pokazalo da su vlasnici novih limenih ljubimaca zbog sitne ogrebotine na limu spremni zamijeniti ga drugim. Mnogi i od sebe očekuju takvo savršenstvo. Istraživanja portala MojPosao otkrilo je da su najviše pod stresom radnici u proizvodnji i preradi prehrambenih proizvoda (90%), izdavačkoj djelatnosti (88%). Najmanje su stresu izloženi ispitanici zaposleni u firmama čija je primarna djelatnost farmaceutska (65%), zatim i u drvenoj i papirnoj industriji (67%) te u području umjetnosti i dizajna (70%).

Uz pomoć testa provjerite jeste li izgubili životnu ravnotežu.

- ☐ **Stalno sam prezaposlena.**
- ☐ **Katkad uspijem učiniti i više od onoga što čovjek zapravo može.**
- ☐ **Nikad mi nije dosadno.**
- ☐ **Iscrpljenost mi podiže raspoloženje.**
- ☐ **Moj raspored tako je pomno isplaniran da ništa ne može poći po zlu.**
- ☐ **Često osjećam bolove u vratu, ramenima ili leđima.**
- ☐ **S vremena na vrijeme začudim se kako mi neki posao ide brzo i od ruke.**
- ☐ **Uživam u sjećanju da sam finansijski jako dobro obezbijeđena.**

STRES U BROJKAMA

Istraživanje o stresu na poslu koje je proveo MojPosao 2008. godine na uzorku od oko 1.000 ispitanika pokazalo je da je pod stresom 81% žena i 74% muškaraca. Evo još nekih zanimljivih postotaka: 66% ispitanika izjavilo je da najveći stres proživljava zbog šefa, 57% imalo je problema sa spavanjem, a 19% počelo je ponovno pušiti, 51% muškaraca smatra da su pod stresom zbog prekratkih rokova, 26% ispitanika u proteklih godinu dana je zbog stresa mijenjalo posao, 38% želi s posla otići na vrijeme, a ne ostati raditi prekovremeno, 34% njih je izjavilo da su se tokom radnog vremena znali rasplakati.

Rješenja

Ako ste označili više od jedne tvrdnje, vjerovatno želite živjeti američki san – biti najbolji, ne prestati se boriti i uvijek zarađivati više novca.

LJUBAVNE

Ako je ljubav droga, onda sam ja najveći narkoman !

Ako voliš nemoj kriti jer nije zabranjeno zaljubljen biti !

Ako zadržiš ovu poruku – VOLIŠ ME, ako je ignoriraš – OBOŽAVAŠ ME, ako ne odgovoriš – ŽELIŠ ME, ako odgovoriš NE MOŽEŠ BEZ MENE !

Divno je kad nekog voliš, jer ljubav je najveći poklon koji dajemo. Ljubav je škola nesebičnosti i vjernosti. Prava ljubav je kad nekoga voliš kao ja tebe !

Jedan savjet - CUVAJ SE, jedna molba - NE MIJENJAJ SE, jedna želja - NE ZABORAVI ME, jedna laž - NE VOLIM TE, i jedna istina - STRASNO MI NEDOSTAJES!

ZRICA MUDROSTI

„Osveta je uvijek posljedica slabosti duše koja ne može da podnese nepravdu.“ Francois de La Rochefoucauld

„Ko sreću uživa sam, neka i suze proljeva sam.“ Simon Gregorčič

„Dobar brak bio bi između slijepe žene i gluhog muškarca.“ Honore de Balzac

„Neznalice su oni koji danas ne znaju ono što mi nismo znali jučer.“ Anonimus

„Onaj koji očajava zbog događaja je kukavica, ali onaj koji se uzda u ljudsku sudbinu je budala.“ Albert Camus

„Nikada ne čini drugome ono što ne bi želio da drugi čine tebi.“ Konfučije

Jusuf Kozarić

Vicevi

- Zašto policajci uvijek idu u parovima?
- Jedan čita, a drugi piše.
- Što je predizborna šutnja?...Jedini dan kada političari ne lažu!

Složio Mujo puzzle i kaže Hasi:
- Vidi Haso, za ovo mi je trebalo samo mjesec dana!
- I što sa tim?
- A na kutiji piše od 3 do 5 godina!

Dode mali Ivica doma pognute glave, sav uplakan.
- Mama, u školi mi svi kažu da sam mafijaš.
- Nemoj da se zbog toga uzbuđuješ sine. Sutra će mama otići kod direktora škole i sve srediti.
- Hvala ti mama, ali budi oprezna i pazi da izgleda kao nesretan slučaj.

- Tko je bio najsretniji ljubavni par na svijet svih vremena?
- Eva i Adam, jer nisu imali punicu i svekrvu.

Punjene teleće rollice

Sastojci:

teletina bez kosti
junetina bez kosti
mažuran
sol
zeleni papar
celer
luk
smeđa paprika
ulje
brašno
jaja
pire od rajčice
kiselo vrhnje

Teleće odreske lagano potući i posoliti. Na odreske staviti juneće mljeveno meso izmiješano sa začinima (mažuran, zeleni papar, sjeckani celerov list). Odreske urolati i vezati koncem, uvaljati u brašno i popržiti na vrelom ulju. Dodati govedu juhu, povrće i pire od rajčice. Poklopiti i pirjati oko 50 minuta na srednjoj temperaturi. Na kraju dodati kiselo vrhnje razmućeno s malo brašna, još jednom prokuhati i pikantno začiniti po potrebi.

Šeri kuglice

Potrebno je :

1. 200 g. mljevenih oraha,
2. 100 g. čokolade,
3. 100 g. kristal šećera,
4. bjelance, ušećerene višnje,
5. kristal šećer za ukrašavanje.

Pomiješati orahe sa rendanom čokoladom. Umutiti bjelance sa šećerom, dodati orahe i čokoladu i dobro promiješati.

Smjesom obložiti višnju, formirati kuglice i uvaljati u kristal šećer.

